

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrt & Din 2, do 100 vrt & Din 2.50, od 100 do 300 vrt & Din 3, večji inzerati peti vrt & Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knapjeva ulica št. 8
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.861

Po berchtesgadenskem sestanku:

Chamberlain pripravlja nove predloge

V Londonu in Parizu proučujejo sedaj položaj po povratku Chamberlaina iz Berchtesgadenu in iščejo nova pota in sredstva za mirno ureditev ev. čl. problema v sklopu splošnih evropskih problemov

LONDON, 17. sept. Ministrski predsednik Chamberlain se je včeraj popoldne ob 17.30 vrnil iz Nemčije v London. Takoj po svojem prihodu je najprej sprejel lorda Runcimana in njegovega sodnika Astona Gwatkina, nato pa se je med ovacijami velike množice, ki se je zbrala k njegovemu sprejemu, odpeljal takoj v Downing Street, kjer se je sestal ožji kabinetni svet. Na seji ožjega kabinetnega sveta, ki je trajala do 21.15, je Chamberlain podrobno poročal o svojih razgovorih s Hitlerjem. Nato se je podal v Buckinghamsko palačo, kjer je bil takoj sprejet v avdienci pri kralju, kateremu je prav tako podal poročilo o svojem potovanju v Berchtesgaden.

Za danes dopoldne je sklicana izredna plenarna seja vlade, na kateri bodo razpravljali o položaju. Se v teku današnjega dne se bo Chamberlain sestal s francoskim ministrskim predsednikom Daladierom in francoskim zunanjim ministrom Bonnetom, da skupno prouče situacijo in se posvetujejo o nadaljnjem skupnem stališču.

Chamberlainovo poročilo

»Daily Telegraph«, ki ima zelo dobre zveze z vlado, piše, da je Chamberlain obvestil angleške ministre o tem, da smatra Hitler plebiscit v sudetskimi pokrajinah za predpogoj in za svojo minimalno zahtevo v pogledu rešitve sudetsko-nemškega problema. Na provizorično dogovorjenem prihodnjem sestanku, ki bo verjetno prihodnji tork v Godesburgu pri Kölnu, bo Chamberlain stavljal Hitlerju predloge angleške vlade. Kakšno bodo ti predlogi, zaenkrat še ni mogoče ničesar izvedeti. Te predloge bodo formulirali na posebnih seji angleške vlade, ki bo sklicana po sestanku Chamberlaina in Daladiera. Francoski ministrski predsednik bo najbrže že danes v spremstvu zunanjega ministra Bonnetja prišel v ta namen v London. Zatrjuje pa se da bodo ti predlogi sestavljeni iz vidika celokupnega mednarodnega položaja ter se bodo nanašali ne samo na češkoslovaški problem, marveč na ves kompleks spornih vprašanj in problemov med demokracijami in diktaturami. Kdaj bo sklicana spodnja zbornica, še ni določeno. Verjetno pa se bo to zgodilo še le po drugem sestanku Chamberlaina s Hitlerjem, če bo do tega sploh prišlo.

Stališče Berlina

Po informacijah iz avtoritativnega berlinskega vira poročajo isti list, da bo na prihodnjem sestanku Chamberlaina s Hitlerjem sodeloval tudi francoski ministrski predsednik Daladier. Službenega potrdila te vesti zaenkrat ni bilo mogoče dobiti ne v Londonu, ne v Parizu. Merodajni krogi v Berlinu pa smatrajo, da pred prihodnjim sestankom Hitlerja z angleškimi in francoskimi državniki ni pričakovati nikake drastične akcije Nemčije proti Češkoslovaški. Naglašajo pa, da Hitler v tem pogledu napram Chamberlainu ni prevzel nobenih obveznosti. Možnost oborožene intervencije Nemčije v sudetskonemskih pokrajinah še vedno ni izključena in se priprave v tem pravcu nadaljujejo, da bi se mogla akcija izvršiti takoj, ko bi postal položaj v sudetskimi pokrajinami znosen. Kakor se izražajo v Berlinu. S posebnim poudarkom podčrtavajo v Berlinu, da se merodajni nemški krogi dočela strinjajo s stališčem, ki ga je zavzel Henlein v svojem proglasu. Med tem pa prihajajo iz Prage poročila, ki kažejo, da je Henleinova akcija v sudetskimi pokrajinah že v popolni likvidaciji.

Kako si zamišljajo nevtralizacijo ČSR

LONDON, 17. sept. e. V krogih vlade se je situacija sredi pretresala zelo pesimistično. Po vestih »United Pressa« ni izključeno, da bo angleška vlada posredovala v Pragi, da Češkoslovaška sprejme plebiscit in da bo v tem času mednarodna policija vzdrževala red v sudetskimi krajih kakor svojetasno v Posavju. Mednarodno policijo bodo organizirale Anglija in skandinavske države. »United Press« prinaša tudi vest iz dobro poučenih krogov, da je Chamberlain o priliki snotnje avdiencije razložil kralju poslednje Hitlerjeve zahteve: 1. takojšnjo priključitev k Nemčiji tistih sudetskih krajev, v katerih je najmanj 80% nemškega prebivalstva, 2. kantoniziranje okrajev z manj kakor 80 odstotki nemškega prebivalstva; 3. izvršeni reviziji bodo češkoslovaške meje uživale jamstvo Anglije, Nemčije, Francije in po možnosti Italije; 4. Češkoslovaška bo postala nevtralna država kakor Švica in Belgija.

Dve struji v angleški vladi

PARIZ, 17. sept. e. Snotnji »Temps« piše v svojem uvodniku, da sedaj še ni službeno potrjeno, da bosta Daladier in minister zunanjih del Bonnet odpotovala v London. V vsakem primeru bo to vprašanje še danes rešeno. Dočim je francosko stališče jasno, ker želi braniti celino češkoslovaške države, obstojata v Angliji dve struji: mlajša konservativna skupina okrog Edena in opozicijska zahtevata, da se Anglija kar najbolj jasno izjavi, da bo podpirala Francijo, če bo ta morala braniti Češkoslovaško, skrajno desno krilo konservativne stranke pa želi, da Češkoslovaška še naprej popušta. Ta težnja je našla izražaj v znanem članku »Timesa«, v katerem se je predlagala priključitev sudetsko-nemških krajev Nemčiji. Prva struja je v premoči.

O razgovorih v Berchtesgadnu poročajo list, da je Hitler takoj v začetku postavil zahtevo, da se morajo sudetskonemski kraji odcepiti od Češkoslovaške in priključiti Nemčiji. Sele potem se bo lahko govorilo o drugih vprašanjih. Ob takih Hitlerjevih izjavah Chamberlainu ni preostalo nič drugega, kakor da je sedel v letalo in se vrnil v London.

Konferenca štirih?

LONDON, 17. sept. e. Diplomatski sodrnik »Daily Maila« doznava, da obstoji v Londonu prepričanje, da bo Chamberlain takoj po svojem povratku iz Nemčije s svojimi ministrskimi tovariši razmotril načrt, da skliče konferenco štirih velisil: Anglije, Francije, Italije in Nemčije. Ta konferenca naj bi ne reševala samo češkoslovaškega vprašanja, temveč še celo vrsto drugih vprašanj, ki so važne za pomirjenje Evrope.

Do sem in ne dalje!

Odločna izjava češkoslovaškega ministra: O plebiscitu v ČSR ne more biti niti govora!

PRAGA, 17. sept. h. Zastopnik ministrskega predsednika prometni minister dr. Bechyně je glede na vesti, da se je na sestanku v Berchtesgadnu razpravljalo o plebiscitu na Češkoslovaškem izjavil novinarjem:

Govoriti o plebiscitu na Češkoslovaškem je nesmisel. Prepričan sem, da bi bil plebiscit najkrajša pot do vojne, ker na Češkoslovaškem ni in ne bo nobene vlade, ki bi pristala na plebiscit. Če pa bi se našla kaka vlada, bi jo ogorčenje

Londonska ugibanja

LONDON, 17. sept. e. »Star« piše, da so nekateri člani vlade pakljeni reviziji čl. meja, toda pod naslednjimi pogoji: 1. Nemčija mora dati popolno jamstvo, da je s tem njena ekspanzija definitivno zaključena; 2. Evropske velesile morajo zagotoviti Češkoslovaški nedotakljivost njenih novih meja; 3. Gospodarske kompenzacije Češkoslovaški za izgubo bogatih provinc; 4. Zanesljivo jamstvo za Čehoslovake, ki bodo ostali kot manjšina v sudetskimi pokrajinah.

Tudi drugi večerni listi smatrajo, da je bil glavni predmet razgovorov med Chamberlainom in Hitlerjem, v kakšni obliki in pod kakšnimi jamstvi bi se lahko izvedla zahteva po samoopredelitvi sudetskimi Nemcem. Listi pa tudi poudarjajo, da angleška vlada v nobenem primeru ne bo hotela zapustiti vtisa, da želi, da se rešitev sudetsko-nemškega vprašanja izvede brez Češkoslovaške ali celo proti njeni volji.

Po zatrdanju diplomatskega urednika lista »Star« je Hitler predlagal premirje treh mesecev, v katerih naj bi angleške čete vzdrževale red v sudetskimi krajih. V tem času naj bi se organiziral plebiscit, ki bi bil zajamčen s popolno svobodo glasovanja vsega prebivalstva. Pokrajine, v katerih večina prebivalstva ni nemške narodnosti, bi ostale pod Češkoslovaško, toda zajednice s pretežno nemškim delom naj bi imele avtonomijo. Med tem premirjem bo Nemčija v znatni meri zmanjšala svoje oborožene sile ki so pod zastavo in bo pristala na mednarodni sporazum o nedotakljivosti nove češkoslovaške države.

naroda v eni uri likvidiralo. V tej državi ne more biti plebiscita in tudi ne mednarodne policije, ker smo mi sami napravili red in ga bomo tudi sami ohranili. V ostalem pa plebiscit ne bi nič spremenil na razmerah, kajti še vedno bi ostalo blizu milijon Nemcev v mejah češkoslovaške republike in to bi bil vedno zopet kamen spodbite in povod za nove spore in grožnje Nemčije. V pogledu plebiscita povemo vsem in vsakemu: Do sem in ne dalje!

Popoln preokret v ČSR

Sudetski Nemci preklinjajo Henleina in se izjavljajo za republiko — Bivši Henleinovi sodruidniki snujejo novo stranko

PRAGA, 17. sept. br. Včeraj je vlada razpustila sudetsko-nemško stranko in sicer na osnovi zakona o zaščiti republike in javne varnosti. Policijski organi so takoj zapetili prostore stranke in njenih organizacij. Vse premoženje stranke je zaplenjeno v korist države. Poslanica, ki jo je objavil Henlein po nemškem radiu in v kateri je zahteval plebiscit ter priključitev sudetsko-nemških pokrajin k Nemčiji, je napravila na veliko večino njegovih pristavev izredno neugoden vtis. Splošno sodijo, da se bo sedaj ta protest v sudetsko-nemških vrstah še bolj pospešil. Politični krogi naglašajo, da je bil Henlein zadnje čase zmerom bolj pod vplivom svojega namestnika poslanca dr. Franka, zastopnika ekstremnega krila sudetsko-nemških henleinovcev, ki krilo sudetsko-nemških Henleinovcev, ki je imelo glavno besedo pri pogajanjih s praško vlado, sedaj po razpustu stranke ustanovilo takoj novo stranko, ki se bo povsem oddaljila z usodne poti, po kateri je krenil Henlein v zadnjih tednih. V tem pogledu se res že pojavlja senzacionalni preokret.

Tudi apel lorda Runcimana ni ostal brez posledic. Lord Runciman je pred svojim odhodom v London pozval vse stranke, zlasti pa voditelje sudetskimi Nemcem naj ohranijo mirno kri in naj prenehajo z nasilji. Spricho dejstva, da je češkoslovaška vlada pokazala skrajno popustljivost in pripravljenost za sporazum s sudetskimi Nemci, še bolj pa spricho dejstva, da nihče ne želi vojne, je med sudetskimi množicami prišlo do pravega prevrata. Beg Henleina in njegovih ožjih sodruidnikov, je marsikomu odprl oči. Lokalni voditelji sudetsko-nemške stranke so včeraj začeli

prihajati k predstavnikom državnih oblasti ter jim izjavljati svoje ogorčenje nad Henleinom, ki je zapeljal nepoučene množice in sedaj, ko je postal položaj kritičen enostavno pobegnili preko meje. Cele organizacije sudetske nemške stranke prestopajo sedaj med druge nemške stranke, v nemško socialno demokratsko stranko. Večja skupina sudetskimi nemških poslancev, med njimi tudi poslanci Kundt, Rosche, Neuwirth in Sebekovski, so sinoči prišli v Prago ter izrazili željo po ponovnem sestanku z ministrskim predsednikom dr. Hodžo. Ti poslanci namenjajo ustanoviti novo stranko sudetskimi Nemcem, ki pa bi se popolnoma odrekli Henleinovi politiki in bi nadaljevala pogajanja z vlado za ureditev položaja sudetskimi Nemcem v okviru češkoslovaške republike. Večina sudetsko-nemškega prebivalstva je namreč odločno proti temu, da bi se sudetske pokrajine odcepile od češkoslovaške republike in priključile Nemčiji.

Sedaj, ko so pobegnili hujskači, je zavladal v sudetsko-nemških pokrajinah popoln red in mir. Tudi včeraj in v pretekli noči ni bilo niti najmanjšega incidenta. To je najboljši dokaz, da so bili nemirni izgedi organiziran

Mir in red v ČSR

LONDON, 17. sept. br. Današnji listi z velikim zadovoljstvom ugotavljajo, da v češkoslovaški republiki že od predinoči ni bilo več nobenega novega, pa tudi ne najmanjšega incidenta. Iz tega sklepajo ne samo, da je češkoslovaška vlada popolnoma gospodar položaja v državi, marveč tudi, da so bili zadnji nemski organi

zirani. Opazilo se je, da danes tudi nemški listi, ki so o vsakem najmanjšem incidentu pisali na dolgo in široko, nimajo nikakih poročil več o nemirih v ČSR. Z največjo pozornostjo spremljajo tukajšnji politični krogi vesti o preokretu v sudetskimi pokrajinah po begu Henleina. Če se bodo uresničile napovedi o ustanovitvi nove nemške stranke v ČSR, ki hoče sodelovati z vlado, potem smatrajo, da seveda ne more biti govora o kakem plebiscitu.

Neresnične vesti o češkoslovaški

PRAGA, 17. sept. br. Nemške radijske postaje so včeraj v nemškem in češkem jeziku širile vesti, da vlada na Češkoslovaškem panika, da ljudje ropajo trgovine z živili, da primanjkuje živil, da so denarni zavodi zaprti in podobno. Resnici na ljubo je treba ugotoviti da so te vesti gladko izmišljene. Panika je zajela samo one nemške kroge, ki so spoznali, kako so se zaleteli s svojo zaroto proti državi. Če imajo povsod toliko živil, kakor jih je na Češkoslovaškem v neomejenem obsegu na razpolago, potem se desetletja ni bati pomanjkanja. V prvem trenutku so nekatere res dvignili svoje vloge v denarnih zavodih; ko pa so videli, da denarni zavodi izplačujejo vsak znesek, so denar zopet prinesli nazaj. O kakih paniki že zaradi tega ne more biti govora, ker se vsi Češkoslovaki zavedajo, da je v sedanjih časih treba imeti močne živece in ohraniti hladno kri. Da je temu res tako, se lahko prepriča vsak tujec, ki pride na Češkoslovaško.

Ustanovitev propagandnega ministrstva v ČSR

PRAGA, 17. sept. h. Predsednik republike je imenoval bivšega češkoslovaškega poslanika na Dunaju in direktorja tvornice Bate dr. Hugona Vavrečko za izrednega ministra. Poverjeno mu bo vodstvo državnih propagand. Vlada namerava ustanoviti posebno propagandno ministrstvo in bo v najkrajšem času predložila stalenmu od-

Slovaška ljudska stranka gre v vlado

Slovaki hočejo na ta način manifestirati popolno solidarnost Čehoslovakov v obrambi skupne domovine

PRAGA, 17. sept. h. Češkoslovaška vlada je v trenutku, ko je domovina v največji nevarnosti, dosegla še drug velik uspeh. Dr. Hodža se je sporazumel z voditelji slovaške ljudske stranke, ki so uvideli, da sedaj ni čas za reševanje notranjih sporov, marveč, da je treba složno stopiti na branik domovine. Spricho dogovor v sudetsko-nemških pokrajinah je slovaška ljudska stranka včeraj sklenila prekiniti vse stike s sudetskimi Nemci ter je obenem izstopila tudi iz nedavno osnovanega bloka narodnih manjšin v češkoslovaški republiki. Vsi listi slovaške ljudske stranke poudarjajo, da je češkoslovaška republika skupna domovina vseh Če-

hov in Slovakov in da pomeni ogrožanje skupne države obenem tudi ogrožanje sode Slovakov. Razgovori, ki so se radnje dni vršili med voditelji slovaške ljudske stranke ter ministrskim predsednikom dr. Hodžo in predsednikom republike dr. Benešom, so dovedli do pozitivnega rezultata: Slovaška ljudska stranka se je odločila za vstop v vlado, da na ta način tudi na zunan kar najbolj manifestira in podpreti slovnost Čehoslovakov. O podrobnih pogojih za vstop v vlado bodo sklepali danes. Za ponedeljek je sklican glavni odbor stranke, ki bo izdal program na narod.

O izolaciji ČSR ni govora

Francija in Anglija svojega stališča do češkoslovaškega problema nista spremenili

LONDON, 17. sept. e. Diplomatski dopisnik »Manchester Guardiana« piše, da ne more biti govora o tem, da je Češkoslovaška izolirana. Chamberlain ni nesel v Berchtesgadnu novih predlogov in načrtov. On je kancelarju Hitlerju samo razložil angleško politiko in ga opozoril na posledice oboroženega spopada. Poslušal je seveda tudi predloge Hitlerja. Hitler je izjavil, da je vprašanje Češkoslovaškega problema, ki se tiče samo Berlina in Prage, a ne tudi Londona in Pariza. Toda ta-

ko pojmovanje odklanjata Pariz in London. Ni sigurno, da se je razgovarjalo o možnosti plebiscita, ker vlada v Londonu kakor v Parizu prepričanje, da bi plebiscit pomenil uničenje Češkoslovaške. Za vsako rešitev, ki bo predložena, je treba dobiti pristaneč Češkoslovaške, kajti Češkoslovaška je samostojna in suverena država in ima pravico reči: Do tu sem in nič dalje! Če je to oboje ogroženo, potem ima pravico, da se v primeru napada sklicuje na svoje zaveznike.

Danes bo spregovoril Roosevelt

WASHINGTON, 17. sept. AA. Predsednik Roosevelt je odložil vsa svoja uradna potovanja po državi in sklenil ostati v Washingtonu zaradi napetega položaja v Evropi. Ministrski Hull, Morgenthau in Norman Davis so se včeraj z Rooseveltom pogovarjali o dotoku zlata iz tujih držav v Ameriko. Izjavljajo pa, da ameriška vlada ne more zavzeti stališča, dokler ne bo izvedela, ali sta francoska in angleška vlada voljni sprejeti Hitlerjevih zahtev, ali jih pa kratkoma odbiti. Predsednik Roosevelt bo danes govoril po radiu in sicer ob 14.30 srednjeevropskega časa. Za njegov govor vlada v vsej mednarodni javnosti veliko zanimanja.

WASHINGTON, 17. sept. e. Ves ameriški tisk komentira včerajšnje razgovore v Berchtesgadnu. »New York Herald« piše, da je zmagal zdrav razum. »New York Times« ugotavlja, da povratek Chamberlaina v London zaradi novih posvetov, kakor tudi predvidevanje nadaljevanje razgovorov s Hitlerjem, predstavlja siguren dokaz, da se je vendarle našla podlaga za razpravo o likvidaciji težav. Naj bo rezultat tega kakršenkoli, ostane dejstvo, da je jasno dokazana miroljubnost angleške vlade in naroda. Na koncu postavlja list vprašanje, kaj bo s ČSR in ali bo zares voljna zavzeti svojo eksistenco v korist miru drugih narodov. Tega ne more nihče zagotoviti.

Franklin Roosevelt

predsednik Zedinjenih držav Amerike, bo danes govoril po radiu in obrazložil stališče Amerike do evropskih problemov. Včeraj je imel dolga posvetovanja s posameznimi ministri. Razpravljali so o preureditvi zakona o nevtralnosti, da bi mogla Amerika v primeru evropskega konflikta takoj zavzeti svoje stališče

boru, odnosno Narodnemu predstavništvu tozadevni zakonski predlog.

Nemški poslanik v Pragi odpotoval v Berlin

PRAGA, 17. sept. h. Nemški poslanik v Pragi Eisenlohr je danes odpotoval v Berlin, kamor je bil pozvan, da poroča o položaju v Češkoslovaški.

Aretacije Čehov na Dunaju

DUNAJ, 17. sept. br. V pretekli noči je policija zaprla na Dunaju 15 Čehoslovakov, po večini funkcionarjev češkoslovaških organizacij. Strije aretiranci so danes dopoldne na intervencijo češkoslovaškega generalnega konzula izpustili, ostale pa so pridržali v zaporih. Kaj je vzrok aretacij, ni znano.

Kipar Boris Kalin razstavlja svoja dela

Jutri ob 11. bo otvoril akademski kipar Nikolaj Pirnat njegovo kolektivno razstavo v Jakopičevem paviljonu

Kolektivne razstave kiparjev so celo pri velikih narodnih redkih in pomembnih kulturnih dogodkih, tembolj velja to za take razstave slovenskih likovnih umetnikov. Od prejšnjega dne smo videli v Ljubljani samo dve kolektivni razstavi kiparskih del, prva je bila Meštrovičeva, druga Gorsetova. Drugi slovenski kipar, ki se je odločil za kolektivno razstavo, je Boris Kalin, ki smo ga poznali doslej le po posameznih delih čiste in dekorativne plastike, ko je razstavil s tovariši ob raznih prilikah ali dobil prve nagrade pri javnih razpisih. Jutri ob 11. uri bo akademski kipar Nikolaj Pirnat otvoril Kalinovo razstavo v Jakopičevem paviljonu. Boris Kalin je član reprezentativnega »Kluba neodvisnih«.

Akademski kipar Boris Kalin je študiral najprej pri Repiču v Ljubljani. Leta 1922. je začel študirati na akademiji v Zagrebu pri Valdecu, Kršiniču, Kerdiču in v mojstrski Meštrovičevi šoli. L. 1929. je absolvirал zagrebsko akademijo.

Ko je Boris Kalin prišel v Ljubljano, se je moral lotiti dela pri kamnoseku Kunovarju. V oorbji za obstanek, ki je za vse umetnike težka in nevarna borba, mu je mojster Kunovar v vsakem pogledu pomagal. Znano je, da je Kalinovo sodelovanje v tej panogi dvignilo dotlej v umetniškem pogledu skromen nivo naših nagrobnih spomenikov.

Dolga so bila leta, v katerih je kipar Boris Kalin služil svoj vsakdanji kruh pri kamnoseku, a kiparski genij v njem ni zamrl. Boris Kalin se je med tem neprestano iskal in se izpolnjeval ter si je naposled pridobil toliko moči, da se je odločil za kolektivno razstavo svojih kiparskih del. Velik je bil kiparjev pogum!

Na razstavi bodo študije aktov v naravni velikosti, draperirane figure, potreti, kompozicije, in sicer v mavcu, kamnu, marmorju, lesu in pečeni ilovici. Pred Jakopičevim paviljonom stoji »Spilavar«, 2 metra visoka figura, predstavljajoča našega delavca, impozantna, docela kiparsko komponirana in vendar dinamična figura. Vseh razstavljenih del bo okrog štirideset.

Kako je prav za prav s slovenskim kiparstvom? sem vprašal Borisa Kalina, ko sva se pogovarjala o njem in o razstavi.

Lahko trdim, je odgovoril Boris Kalin, da so kipiari na nedavni razstavi »Kluba neodvisnih« na velesojmu pokazali dela, s katerimi je dograjena podla-

ga pravemu slovenskemu kiparstvu.

Kar so pri nas na področju kiparstva delali, je bilo pač iskanje nečesa, spremenjalo se je iz izma v izem. Nekateri so se skrivali za manirami, drugi za izmi in za »literaturo«. Tako iskanje je povzročilo brez dvoma pomanjkanje oblikovnih zmoglosti iskalcev.

Na razstavi »Neodvisnih« je opazil lahko vsak gledalec stremljenje po oblikovanju figure ali glave skorda s klasično obliko. Potreti in kompozicije so bila iskrena dela razstavljajočih kiparjev, dela brez laži in rebusov, kajti glavni smoter kiparstva je, s harmonijo linij in form oblikovati gmoto v življenje.

Za primer naj opozorim na vzoren »Torzo« kiparja Zdenka Kalina ali na odlično statiko Putrihovega »Akta« in na naravnost klasično komponirano »Deklico z ogledalom« kiparja Smerduja.

Le na podlagi takega oblikovanja se moremo in se bomo tudi mi Slovenci izognili vsem izomom in pravilničarstvu v kiparstvu. Samo en prst ali samo ena roka, če je življenjsko oblikovana, je lahko velika umetnina. Dokazali so to veliki mojstri od Fidije do Bourdellea.

— nek.

početje, ki ga je ob neki priliki tudi »Slovenec« v uvodniku označil za pravcati zločin.

Gorjančev zastopnik dr. Megušar je zahteval obsodbo in 20.500 din odškodnine, katero bi pa veleposestnik Gorjanč dal v socialne namene. Nemalo presenečenje je bila tudi advokatova zahteva, naj urednik »Sobot«, ki je med tem bila od oblasti ustavljena, objavi svojo obsodbo v tedniku »Gorenjec«.

Senat je izrekel obsodbo tako, da je Colnar kriv samo za tisti del inkriminiranega članka, kjer namiguje, da je Gorjanč kot predsednik Hranilnice in posojilnice v Kranju lahko izrablja svoj položaj. Obsojen je bil na 320 din denarne kazni, plačati mora samo dve tretjini stroškov in ne vseh, kakor je zahteval tožitelj, glede odškodnine 20.500 din je bil Gorjanč zavržen na pot civilne pravde. Senat pa seveda nikakor ne more po zakonu ugotoviti ali po kakšnem drugem zakonu prisiliti Colnarja, da bi objavil sodbo v »Gorenjecu«, ker njegova »Sobot« ne izhaja več. Urednik Colnar obsodbe ni sprejel, prijavil je revizijo in priziv.

V dnevih sreče za dneve grozote

Ljubljana, 17. septembra

Kako je takrat, ko po zemlji zadivljajo z vso neusmiljenostjo potres, lakota, povodnji, bolezni? Kaj si preživel že dneve takih grozot? Strašne so ure, ko nad človekom zavijti meč neizprosna usoda! Bogastvo, dela, poštenost in štedljivost je v hipu v prah zdrobljeno in berač ali bogataš kliče na pomoč. In ako pomoči od nikoder ni? Srečen in prebelažen si, ako takih trenutkov ne poznaš. Mati privija k sebi svojo dečo, kateri drugače ne more več dati, kakor pojemajočo gorkoto svojega telesa in ves izliv ljubezni iz svojega srca. V objemu čaka na svojo in svojih otrok smrt. Sin gleda mater, ki obupno kliče, pa ji pomagati ne more. Mož gleda ženo, ki v poslednjih silah obupa ruje in grize, da utolaži glad, pa ji pomagati ne more. Vihar divja zbesnelo po naravi, pa nikjer strehe. V temni noči pod zemljo potres tuli, drobi se zemlja, klci in rjovenje na pomoč. Pomoči od nikoder.

Samo za kratek hip se zamislil v te grozote! Že sama misel je strašna, da strese. Na dneve takih grozot se pripravila in misli družstvo Rdečega križa, ko stopa pred te in te prosi, da v sreči položiš skromen dan na oltar vseh tisočev in tisočev nesrečnih po potresu, povodnjih, lakoti in boleznih. Sebi pomagaš, kajti glej, s Tvojim prispevkom bo Rdeči križ Tebe varoval epidemij, da Te val strupenih bacilov ne doseže. V dnevih, ki so napram grozotam lakote, potresa in povodnji, dnevi prave sreče. Te prosijo Rdeči križ, da odpres srce in daruješ ter se s tem pokloniš veličanstvu neizprosne usode, ki morda tudi tvojemu Tebe ne bo šla neopazena. Varuj in čuvaj se pred tem veličanstvom in v sreči ne bodi trd.

V dnevih 18. do 24. septembra 1938 je teden Rdečega križa. Usoda hoče od nas vseh, da je te dneve v naših dušah ljubezen in usmiljenje. To bodi veliki teden kulture. Ko je po naši dragi domovini že večkrat — tudi letos — divjala povodenj, ki je čul klince na pomoč? Rdeči križ! Ko je naše brate po Bosni, Hercegovini in Srbiji iz mehkih sanj budil potres, kdo je hitel na pomoč? Rdeči križ!

Rdeči križ je skrbna mati, ki zbira, da ima v urah, ko usoda udari, potrebna sredstva na razpolago. Prepričano je zbirati, ko je pomoč že potrebna!

Pristopi v tednu Rdečega križa k velikemu oltarju ljubezni in usmiljenja in daruj. Bogato boš naložil svoj dar! Odkupi se usodi!

Dravski banovinski odbor društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije

K premovanju konj v Ljutomeru

Ljutomer, 16. septembra

V »Slovenskem Narodu« z dne 10. t. m. je bilo poročilo o lepo uspešnih konjskih dirkah na Ovenu pri Ljutomeru pod spretnim in strokovnim vodstvom domačina g. Šumaka. Danes pa si oglemo premovanje konj v Ljutomeru 7. t. m. pod vodstvom novega predsednika konjerskega društva g. Janžekoviča. Že organizacija te prireditve je bila skrajno pomanjkljiva. Do sedaj se je premovanje vsako leto pričelo ob osmih zjutraj, letos pa proti deseti in je trajalo do poznega popoldneva, ako da so mnogi konjerci prišli v trdi noči domov.

Ocenjevalci konj so bili že imenovani — g. Janžekovič, g. agronom inž. Oblak od banske uprave iz Ljubljane — ki je imel glavno besedo in g. Bedjanec od Središča, ki je menda še kratkoviden. Tem ocenjevalcem je bil dodeljen vodja žrčbarne v Ponovičah g. inž. Hrašnja, ki pa se je bore malo zanimal za konje, ker ga večino, ma ni bilo zraven in domači živinodravnik g. Jakelj. Gospodj. ocenjevalci so imeli tako malo strokovnega znanja, da so se na mestu spili s konjerci in že lansk leto je zabrusil znan konjerec g. Lablaku, ki je že tedaj imel glavno besedo pri ocenjevanju: »Komistja, glej imaš oči, če se ne spoznaš na konja, pa vzemi v posvet kmetu-konjereja.«

Zgodilo se je tudi pri tem premovanju, da sta se ocenjevalca g. Janžekovič in g. Bedjanec šla krepat, g. živinodravnik pa pogovarjal z nekim Hrvatom in tako je g. Oblak sam v vsej naglici ogrožen ocenjeval in vsakega konja po lastnem izreku pred konjerci ocenil s »trotjok«.

Povedati tudi moramo konjerci, ki se že 50 let pečamo s to panogo, da še nisimo nikdar videli takega člana komisije, da bi počel pred konje kakor je to delal g. Janžekovič in mislim, da večak tudi stoji opazi vsako konjsko hibo. Prejšnji predsednik g. Lovro Petovar se je pri to. plokravih konjih odpovedal ocenjevanja, rkoč, da se ne spozna dobro na takega konja. To je bilo častno in pošteno, a sedaj naj agronom in posestnika mrazlovskih konj ocenjujejo toplokravne konje? »Le čevlje sodi naj konjarc.« Rečeno bodi, da smo konjerci zaprosili konjersko društvo za večaka kasaških konj, pa ga ni bilo. In zakaj?

Konjerci občutno bridko pomanjkanje večakov in ljubiteljev te kape in koristne razpango, kakor so bili umirli g. vitez Rozmanič, pl. Warren-Lippit in ži-

vinodravnik večaka dr. Veble in škof, ki ju baje sedaj »mraz« v Pontu tare.

Sicer pa če se naša oblast prav kmalu zgane in nam ne preskrbi prvovrstnih plemenitih kasaških žrebcev, bo naše plemenite konjerce hitro konec — in r-dili bomo buše.

Govorje je bil dogon mladih živali na premovanje obilen v prvovrsten, medtem ko so kobil, z žrebeti bile tako slabo prehranjene, kakor še nikdar do sedaj.

Konjerejec.

Tatova pred sodiščem

Ljutomer, 16. septembra

Našim čitateljem so znane tatvine Jožka Stojka in njegove pajdašice Feuš Kristine iz Mote. Oni dan sta se morala oba zagovarjati pred senatom okrožnega sodišča v Murski Soboti. Senatu je predsedoval s. o. s. g. Komatar Metod, prisednika sta bila s. o. s. gg. Moškon in Prohinar, obtožnico je zastopal državni tožilec g. dr. Juhart, zagovornika obtožencev sta bila Stojka g. Bajlec, Feušove pa g. dr. Pinter.

Feuševa, poročena in mati treh otrok, je svojega moža zapustila pod pretvezo, da ni skrbel za njo in svojo dečo. Odsila je za dekle h. g. Zitku na Moto. Ker se je službe kmalu naveličala, je odšla k svojemu priležniku Stojku Jožefu, znanemu delomrznežu. Mislila je, da bo imela pri Stojku boljše življenje, pa se je zmotila. Ker se je Stojko branil dela, živeti pa je bilo treba, sta skovala nov načrt, da bi g. Zitku, ki je imel vsega dovolj, nekaj ukradla. Feuševa je dvakrat vdrla na podstrešje ter odnesla prvič več suhega mesa in 120 kg moke, drugič pa so jo Zitkovi zasačili na strehi, dočim je Stojko pravočasno zbežal. Stojko je pri otrokih in v preiskavi dejanje odločno zanikal, pa mu tega niso verjeli, ker je bil že večkrat kaznovan, zadnjič je bil obsojen celo na dve leti. Tudi Feuševa je skušala tajiti, kar pa se ji ni posrečilo, ker ima že dve kazni za seboj.

Senat je Feušovo obsodil na tri leta zapora, od tega na dve leti robije, Stojka pa na tri leta robije.

Česte na Gorenjskem kriče po obnovi Osobito cesta skozi Jesenice in Javornik je naravnost v obupnem stanju

Jesenice, 16. septembra
Državna cesta, ki vodi skozi industrijski revir, že dolgo ne ustreza silnemu avtomobilskemu in vozovnemu prometu. Ogrmni nemški in italijanski avtobusi, v katerih se vozi po 50 ali več oseb in težko naloženi tovorni avtomobili so v zadnjem času popolnoma zmeli in razorali cestišče, tako, da se že povsod kaže debelo kamenje, ki so ga pred dolgimi desetletji dali kot podlago, ko so gradili to cesto.

Po vsej dolžini in širini ceste je nešteto kot pehar velikih in globokih jam, kakor da so jih izkopal neštete granate. V deževnih dneh teče vzdolj po sredi ceste cel potok, ki je izkopal jarek. Jeseničani se v deževnih dneh pogreznemo v blato, v lepih dneh se dušimo v prahu, se pehamo po gramozu in moramo zelo paziti, da si pri belem dnevu ne polomimo nog in slomimo tilnikov, ko hodimo in se vozimo po tej preluknjani cesti, ki ovira vsak promet.

Ta cesta ni morda lokalna cesta, ali stranska pot, ki veže središče s skrajnim koncem države. Po tej cesti je največji avtomobilski promet, saj spaja naša mesta in največja letovišča. Cesta veže vzhod z zapadom in je najbolj važna prometna žila med našo državo ter Italijo in Nemčijo, ki imata zgrajeno najboljšo cestno omrežje v vsej Evropi.

Se mnogo slabša kot ta cesta, pa je ce-

Vaš život u knjizi života

POPULARNO IZDANJE

KARMAH

NAŠ ŽIVOT I OKULNE TAJNE

Knjiga vsebuje:

1. GRAFOLOGIJO.
2. PSIHOLOGIJO.
3. HIPNOTIZEM.
4. HIROMANTIJO.
5. FRENOLOGIJO.
6. ASTROLOGIJO.
7. SPIRITIZEM.
8. SANJE.
9. 200 FOTOGRAFIJ.

Knjiga je tiskana v hrvatskem jeziku.
Knjiga se pošlje takoj!
Cena 30.— din.
Denar naj se pošlje na ček. rač. 17.455

KARMAH UPRAVA ZALEC

NA PLESU

Gospod plesalec valček. Govori s svojo plesalko in ta ga vpraša:
— Ali radi plesate valček?
— Zelo rad, — odgovori plesalec.
— Zakaj se ga potemtakem ne naučite?

Harry Baur v filmu o pretresljivi usodi Romanovcev in propasti velikega ruskega carstva

DEMON RUSIJE

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

KINO UNION — Tel. 22-21

Bolečine in čast pred sodnijo

Zanimive in nezanimive tiskovne tožbe — Težko je določiti, koliko je vredna v jurjih izguba časti in ugleda

Ljubljana, 17. septembra
V zadnjem času so skoraj na dnevnem redu tiskovne tožbe po zakonu o tisku, in sicer javne in zasebne. Zasebnih je seveda več kakor javnih. Skoraj vse so pa zanimive zaradi tega, ker tožitelji zahtevajo ne samo obsodbo, temveč tudi velike vsote za moralno ali gmotno škodo. Prav redki so primeri, ko je zahteva po odškodnini za gmotno škodo upravičena. Kazenski senat na srečo redko ugodno zahtevam po odškodnini, ki znaša skoraj vedno od 10 do 20 ali tudi več jurijev. Kazenski senat se omeji na določbe zakona o tisku, po katerem more sodišče obsoditi krivca tudi na odškodnino, ki pa skoraj nikoli ne presega 400 ali 300 din. Glede mastnih jurijev, ki jih tožitelji zahtevajo, pa senat zavrne tožitelje na pot civilne pravde. Kakor nam je znano, se prav redko zgodi, da tožitelj »žene« zadevo naprej pri civilnem sodišču, da bi dobil visoko odškodnino.

V kazenskih procesih po kazenskem zakoniku se tudi zgodi, da prizadeti zahtevajo razmeroma velike vsote na primer za bolečine, zlasti v procesih zaradi prestopkov in zločinov zoper življenje in telo, torej v primerih, ko kdo koga lažje ali težje poškoduje, rani ali pretepe. Navadno imajo bolečine zelo visok kurz, čeprav še nimamo borze, kjer bi raznovrstne bolečine notirale in tudi ne aparatov, s katerimi bi bilo mogoče ugotoviti vrednost doživljene bolečine, kakor lahko strokovnjaki na primer lahko ugotovijo, kolika je škoda, ako pogori dotal kozolec. Tako je torej tedaj, ko kdo v resnici pretrpi določeno bolečino, ako ga napadalec zabode z nožem itd.

Mnogo težje pa je ugotoviti, koliko je vredna v metuljčkih in jurjih izražena izguba na časti, na katero se mnogo sklicujejo v tiskovnih tožbah. Tožitelji, ki se zažene s tožbo v tožnika, je največkrat neke vrste junak in na časti in ugledu celo pridobi, ko obsojeni list objavi sodbo na vidnem mestu. Onečastjen je prav za prav obsojenec. Čast je oprana v takih primerih že z obsodbo, bolje rečeno, čast in ugled sta masčevana, pravici in

tožitelju je zadoščeno, zakaj bi zahteval tožitelj še 20 jurjev za užaljenost in izgubo na ugledu. Čast in ugled vendar nista kakor krompir in repa na gospodarskem trgu. Kdor ima čast in ugled ju pač ima in nihče mu teh atributov ne more vzeti, še manj more kdo njuno »cenno« razvrednotiti, ali devalvirati, kakor pravijo borzijoanci.

UREDNIK »SOBOTE« NAJ BI OBJAVIL SVOJO OBSODBO V »GORENJCU«

Tednika »Sobot«, ki izhaja v Kranju, že nekaj tednov ni več, tednik je bil ustavljen. Njegov odgovorni urednik g. Lojze Colnar pa je moral sesti na zahtojno klop pred senat in se zagovarjati na zasebno obtožbo po zakonu o tisku, ki jo je proti Colnarju naperil veleposestnik v Kranju g. Franc Gorjanec.

Tožitelja Gorjanca je na sodišču zastopal advokat iz Kranja dr. Megušar, ki je zahteval, naj se Colnar obsodi zaradi prestopka po členu 52 zakona o tisku.

Colnar je kot odgovorni urednik »Sobote« objavil dne 1. januarja člančič z naslovom »Da ne bo slepomišen, ponovimo«. V tem članku so čitatelji tednika lahko čitali med drugim tudi tole: V soboto dne 23. oktobra je kupil g. Franc Gorjanec, cerkveni ključar, veleposestnik, veletrgovec z lesom in deželnimi pridelki, od mizarja Franca Juvana, Klanc št. 54, hranilno knjižico Ljudske posojilnice in hranilnice na Jesenicah z vlogo 20.000 din za vsoto 14.350 din, to je po tarifi 70 za 100. Nadalje je res, da je g. Gorjanec prodajal iz svoje veletrgovine blago za hranilne knjižice istega denarnega zavoda, katerega predsednik je še vedno, česar večina drugih manjših trgovcev ali obrtnikov, ki niso predsedniki ali vplivnejši odborniki kakih denarnih zavodov, ni mogla... itd.

Obtoženec se je zagovarjal, da je vse res, kar je napisal in je tudi dokazal, da je Gorjanec v resnici kupil knjižico od Juvana. G. Colnar je izjavil, da se je pridružil tistim, ki so začeli borbo proti nemoralni in prav nič krščanski kupčiji in prekupčevanju s hranilnimi knjižicami,

okrog sebe tudi še nekaj drugih tatinskih pajdašev.

Zgradite silos v Veržaju

Veržaj, 15. septembra

Iz časopisnih poročil je bilo razvidno, da se je ustanovila s pomočjo države delniška družba »Silos«, ki naj v žitornih krajih zgradi potrebne silose. Silosi naj bi bili tudi shrambe za sadje. Naše kraje s Prekmurjem vred kaj radi imenujejo »Mali Banati«. Zato je več kot opravičljivo, da bi en silos zgradili v naših krajih. Srezi Ljutomer, Dolnja Lendava in Murska Soba sta se edini v dravski banovini, ki pridelajo žita preko lastne uporabe. Pri tem pa moramo priznati, da je potreba večja kakor poraba. Naša gospodarstva so z malimi izjemami v slabem stanju. Lanko deževje, letošnja poplava in nato suša so naše kraje hudo prizadele. Vsak gospodar komaj čaka, da omlati in proda žito za vsako ceno. Razmere so take, da mora gospodar prodati po žetvi več, kakor bi smel, pozneje pa kupuje drago moko. S silosom bi vse to odpadlo. Odrasli padelek bi kmot vkladščili in dobili na blago posojilo. Pridelki bi prodali, ko bi bila najugodnejša cena. Tudi v silosu skrajnjeno sadje bi se pomladl dokaj bolj vnovčilo, medtem ko se prodaja ob času popravljanja za malenkostno ceno, pomladl pa urvašamo ja. bolka iz tujih držav.

Nepotrebno je nadaljnje dokazovanje po trebe silosa za naše kraje. Upamo, da so se za to merodajni čitatelji že odločili, da se za vse Obmurne sedla silos za žito in sadje, seveda s sušilnico, čistilnico in vsemi pritrditvami. Ker je Veržaj osrednji kraj za vse tri navedene srece, pride pač zgraditev silosa v Veržaju v prvi vrsti v poštev. Ob železniški postaji so zelo primerna stavbnišča. Gramoz in pesek sta na mestu. Dovozne ceste so dobre. Opekarne so oddaljene komaj 3 do 5 km. Električni daljnovod iz Fale gre v neposredni bližini železniške postaje. Delovne moči in dovodni so ceni. Zemljišče dajo tržani. Te dni dobi Veržaj tudi telefon. Ostali kraji v Ljutomerakem srezu ne pridejo v poštev, ker so preveč oddaljeni od Prekmurja, kraji v Prekmurju pa so preblizu meje. Tako govore vsi pogoji za to, da se silos za obmurne kraje zgradi v Veržaju, ker govore za to tudi okolški sadovnjaki in polja. Banosko upravo prosimo, da izposluje zgraditev silosa v Veržaju

Darujte za »Zuončhou« sklad

HARRY BAUR RASPUTIN - Demon Rusije

v napetem filmu o tragični usodi carske rodbine in o propasti ruskega cesarstva!
Predstave danes ob 18., 19.15 in 21.15 uri, jutri, v nedeljo, ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Jutri (v nedeljo) ob 10.30 dop. p. zaizanih cenah isti film! Kino Union, tel. 22-21

DNEVNE VESTI

— Resnici na ljubo priznavamo, da sta nam napisala včerajšnji članek »Če-hoslovaška 14. septembra 1938.« ljubljanska Avala in »Slovenec« repek.

— Turistična konferenca na Bledu. 21. in 22. t. m. bo na Bledu turistična konferenca, ki jo je sklicala generalna direkcija državnih železnic. Na nji bodo zastopali delegati jugoslovenskih, nemških, madžarskih in češkoslovaških železnic, parobrodskih družb ter turističnih zvez. Razpravljalo se bo o prometu jadranskih vlakov, o takozvanih Cedokovih in dunajskih posebnih vlakov in tujstvom prometni sezoni.

— Nadaljevanje gradnje moderne ceste Zagreb-Ljubljana. Ker je nova moderna cesta od Zagreba skoraj do Samobora dograjena, začno zdaj graditi cesto od Samobora do Bregane. Načrti za novi del moderne ceste Zagreb-Ljubljana so bili poverjeni ing. Bedekoviću. Novi del ceste Zagreb-Ljubljana bo nekoliko širši od ceste Zagreb-Podused-Samobor. Prva licitacija bi bila morala biti 10. septembra pa ni bilo nobenega ponudnika. Ponovna licitacija bo 3. oktobra. Stroški za cesto Samobor-Bregana so preračunjeni na 13 milijonov din.

— Mednarodna železniška konferenca. V Splitu se je sestala včeraj podkomisija mednarodne železniške unije, ki ji je namenjena določiti ukrepe za izboljšanje mednarodnega prometa. Konferenci predseduje direktor komercialnega oddelka nemških železnic dr. Schöe, prisostvujejo ji pa delegati francoskih, angleških, švicarskih, belgijskih, madžarskih, švedskih, italijanskih, nemških in jugoslovenskih železnic. Konferenca bo trajala do ponedeljka.

Ste se že prepričali,

da vam je »SLAVIN« pri snajenju štedilnika, jedilnega pribora, emajliranih predmetov, steklenine, medenine, i. t. d. potrebno? »SLAVIN« vam vse to osnaži brez drugih pripomočkov. Zahtevajte pri svojem trgovcu samo domače čistilo

»SLAVIN«

— Potniški zračni promet za letošnji zaključek. V kratkem bo na vseh naših zračnih progah letos zaključen potniški zračni promet. Na progah Zagreb-Ptuj-Sušak-Ljubljana in Dubrovnik-Sarajevo letala ne letajo več, na progi Sušak-Zagreb-Praga bo pa promet ustavljen danes, ko krene iz Zagreba zadnje potniško letalo v Prago. Do konca meseca bodo letala letala še na progi Milan-Benetke-Zagreb-Zemun-Bukarešta.

Vsak dan, do vključno dne 9. oktobra, sprejemajo vse biljetarne PUTNIKA prijave za poseben vlak v Trst, ki vozi 16. oktobra t. l.

— Oseba vest. 5. t. m. je napravil izpit za specialista za ženske bolezni in porodništvo g. dr. Roš Bogomil, sekundari ženske bolnice v Ljubljani.

Ali se narava moti?

Ali da človeku 32 zob, če mu jih je tudi manj dovolj? Gotovo ne! Dobro delovanje našega žvečilnega aparata je odločilnega pomena za naše splošno zdravstveno stanje. Vsi zobje so nam potrebni. Zato ne pozabimo, da smo tudi mi njim potrebni: negovati jih moramo. Stalna uga s Chlorodontom, zanesljivo zobno pasto, ohrani zobe zdrave do pozne starosti. Dober sloves pa gre Chlorodontu zaradi visoke kvalitete. Domači proizvod.

— Protituberkulozna zveza v Ljubljani prosi vse merodajne činitele, predvsem uprave občin, da bi pri sprejemu in službe lažjega značaja, kakor vrtnarje, nadzornike nasadov itd., v prvi vrsti upoštevali na jetiki lažje obolele osebe. V tem oziru se je Zveza že obrnila na upravo občin in na bansko upravo, svojo prošnjo pa sporoča tudi splošnosti s pripombo, da imajo v modernih občinskih vseh sveta na tuberkulozi ozdravljeni bolniki pri sprejemu v službo lažjega značaja brezpogojno prednost pred fizično zdravimi osebami. To načelo je tudi zdravo in v vsakem oziru humano. Svoje krajevne edince naproša Zveza tudi tem potom, da to stran našega pokreta v polni meri podprejo z osebnim stikom pri odločujočih činiteljih občinskih uprav.

Naznanilo.

OBRA TOVALNICA

ŠIMENC FRANC

za kemično čiščenje in parno likanje oblač, pralnica in svetilnilnica, je otvorila tudi sprejemalnice v palači Slon, Francišanska pasaža. Solidno trdno najtopleje priporočamo.

— Italijansko jugoslovenska trgovinska pogajanja. »Jugoslovenski kurir« poroča, da je bil dosežen sporazum o sestanku jugoslovensko-italijanskega stalnega trgovinskega odbora. Sestanek bo v drugi polovici oktobra v Rimu. Dan bo določil še naše delegacije pomočnik zunanjega ministra Milivoj Pilja.

— Uvoz riža iz Italije. V Beogradu je bila včeraj konferenca veletrgovcev z rižem, zastopnikov luščilnic riža in Zavoda za posredovanje zunanje trgovine. Obravnavalo se je vprašanje organizacije uvoza riža iz Italije v Jugoslavijo.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 75 z dne 17. t. m. objavlja uredbu o upravnih taksah za policijsko nadzorno službo pri javnih prireditvah, pravilnik o izvrševanju uredbe z zakonsko

močjo o legitimacijah (poslovnih knjižicah) delavcev in namestencev, in pravilnik za opravljanje zdravniške službe pri bratovskih skladnicah.

— Direktorji Batinih podjetij se sestanejo v Borovu. Jutri se sestane v Borovu 80 direktorjev Batinih podjetij z vsega sveta. Parnik »Kralj Aleksander« jih pripelje jutri popoldne v borovsko pristanišče. V Borovu bodo gostje direktorja vseh Batinih podjetij v Jugoslaviji in generalnega direktorja za Balkan Tome Maksimoviča. Konferenca bo trajala več dni. Seveda bo Borovo gostom na čast primerno okrašeno in pripravljalo velike svečanosti.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI, TELEFON 41-79

Nepozabni film

Kirchfeldski župnik

predvajamo v soboto ob 1/2 9., v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9., ponedeljek ob 1/2 9.

V dopolnilo: Paramountov zvočni tehnik in kulturni film.

SOKOLI! Poslušajte in podpirajte Sokolski kino!

Prihodnji spored:

Mlle Docteur!

— Prijatelj našega sokolstva v daljnem Harbinu. Iz Harbina v državi Mandžukuo nam zopet piše Slovenec g. Jože Pišernik. Zahvaljuje se za »Slovenski Narod« in pravi, da ga prejemna redno. Zelo ga veseli, da naše sokolstvo tako lepo napreduje. Tudi on je bil član Sokola v Mokronogu, toda to je bilo pred 25 leti. Našemu sokolstvu želi še novih uspehov.

Prijavite se za izlet s posebnim vlakom v Trst, ki se bo vršil dne 16. oktobra, pravčasno pri vseh biljetarnah PUTNIKA.

— V tednu Rdečega križa bo Radio Ljubljana uvrstila med svoj spored sledeča predavanja: V ponedeljek ob 19.50: O namenih Rdečega križa in o samarijanskem delu Rdečega križa (g. dr. Franja Mis). V torek 20. septembra ob 19.50: Občine in Rdeči križ (g. prof. Janko Sever). V sredo 21. septembra ob 19.50: Podmladek in Rdeči križ (ravnatelj g. Ivan Dolenc).

IZLET V TRST

za Din 58.— s posebnim vlakom v nedeljo 9. oktobra. Avtobusni izlet 5.— 6. oktobra v Vipavo, Gorico, Doberdob, Trst za Din 120. Informacije in prijave »Tourex-Slovenija«, Turistikoprometna gospodarska zadruga z o. j. v Ljubljani, Masarykova 12.

— Gradnja silosov v jadranskih pristaniščih. V Splitu se je pričela včeraj konferenca delegatov generalne in oblastnih železniških direktorij ter direktorije pomorskega prometa. Na dnevnem redu je vprašanje organizacije prevoza žita v novi sezoni. Obenem bo konferenca obravnavala vprašanje gradnje privatnih silosov v jadranskih pristaniščih. O tem je razpravljala tudi konferenca na Sušaku in pozneje bodo sklicane konferenice še v drugih jadranskih pristaniških mestih.

— Založba »Slovensko delo«, Karlovska cesta 18, prosi vse, ki so naročili Rudolfa Kresala izvirni roman »Student Stefan« (Prepovedana mladost), da še nekaj dni potrpe Knjiga obsega polnih 716 strani in ne 580, kakor je bilo javljeno prvotno. Zaradi tako velikega obsega, ki ga po rokopisu ni lahko določiti, je bila tehnična zamuda neogibna. Hkrati sporočamo, da je ex libris za knjigo napravil akad. slikar Niko Pirnat. Knjiga je na razpolago tudi v polusnuju. Za knjigo vezano v polusnuju doplačajo dosedanjim naročniki, ki so podpisali vezavo v platnu, din 24. Spremembo javite do 25. t. m. po dopisnici. Vse knjigarnice prosimo, da nam subskribcijska naročila sporoče do tega dne, ker je dosedanja cena knjige spriču naraslih stroškov nevdružna in se po 25. septembru ne bomo na zamudnike več ozirali. Oprema knjige je vzorna. Broširanih ali mehko vezanih izvodov ni!

— Nova turistična organizacija. V Ljubljani je bila nedavno ustanovljena zadruga »Tourex Slovenija«, ki ima namen na podlagi načrtne tedenske ali mesečne študije tudi najširšim slojem omogočiti udobna potovanja po domovini in v inozemstvo. Nova zadruga bo po švicarskem sistemu prirejala tudi pri nas posebna mladinska potovanja, kar bo vsekakor velika pridobitev na tem polju. Delo, ki si ga je naložila, je zelo obsežno, pa tudi zelo pomembno, saj namerava ustanoviti podružnice v vseh večjih občinah, da bi tako sčasoma pridobila za poučna potovanja tudi preprostega človeka. Nekaj zanimivih izletov bo priredila že v kratkem. Naše čitatelje opozarjamo na posebno notico v današnji številki našega lista.

— Ne pozabite, da imate v Sloveniji največjo in najbrezplačnejšo kolekturo državne razredne loterije »Vrelec sreče«. Že v 36. kolu so dobili srečni naročniki ogromne vsote in velikem številu na srečke, kupljene v kolekturi Alojzija Planinšek. Poleg večjih dobitkov je zadel tudi srečka št. 32670 premijo milijon dinarjev, kupljena v kolekturi »Vrelec sreče«. Vključno vas vabimo, da kupujete srečke osebno, ali pa napišite priloženo naročilnico in jo odposljite po pošti. Srečke lahko plačate po prejemu. Dobitki se izplačujejo takoj. Za izplačilo jamči država. Priporočila se Glavna kolektura drž. razredne loterije »Vrelec sreče« A. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo stanovito jasno, čez dan nekoliko topleje vreme. Včeraj je deževalo v Zagrebu, Sarajevu, Dubrovniku, na Visu in Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku 26, v Splitu 21, v Ljubljani 20,3, na Visu 19, na Rabu 18, v Zagrebu 16, v Mariboru 15,6, v Sarajevu 15, v Beogradu 14. Davi je kazal barometer v Ljubljani 770,7, temperatura je znašala 4,8, na aerodromu 0,0° C.

— Nesreča češkoslovaškega tovarnarja. Na cesti Varaždin-Cakovec se je pripetila v četrtak avtomobilska nesreča. Težko se je ponesrečil 45 letni češkoslovaški tovarnar Ivan Molnar. Vračal se je s prijatelji z Jadrana, kjer je bil tri tedne na počitnicah. Njegov avtomobil je pa na splošni cesti zavaljal z avtomobilom v jarek. Avto se je prevrnil. Molnarjevi prijatelji so se le nekoliko pobili. Molnar sam si je zlomil desno roko in tudi sicer močno poškod.

— Reparški umor je fingiral, da bi ostal v jeti. V slavonskem Brodu so imeli včeraj zanimivo obravnavo proti prebrisane, mu ciganu Janju Mihajeviću, ki je trdil, da je zaklavljal lani reparski umor. Izkazalo se je, da to ni res in da si je cigan ro. parski umor samo izmislil, da bi lahko ostal v jeti. Zato je bil oprosten kazni za umor, pač pa je bil obsojen zaradi poskusa. šenega umora ciganke Kat. Nikolić na 7 let roba.

— Velik požar na Dravskem polju. V Zlatolju pri St. Janžu na Dravskem polju je izbruhnil ogenj, ki je uničil štiri gospodarske poslopja. Najbolj je prizadet posestnik Stefan Celan, ki mu je zgorelo mnogo krme in tudi domačija. Zdi se, da je bil ogenj podtaknjen.

— Žrtve domačega prepira. Snoči so prepeljali v bolnico 31-letnega posestnika Jožeta Mestka iz Dednika pri Velikih Laščah. Mestek se je včeraj sprl z domačimi in ga je eden sunil z nožem v desno ramo.

— Obupen korak železničarjeve žene. V roditeljski železničarjeva Maunaga na postaji Semizovac pri Sarajevu se je odigrala pretresljiva tragedija. Zaradi domačih prepirjev je odšla Maunagova žena s svojim enomesečnim otročkom na 30 m visoko skalo, odkoder je naprej vržla otročka v prepad, potem pa je še sama skočila za njim. Otroček je bil takoj mrtel. Nesrečno mater so pa težko ranjeno prepeljali v bolnico, kjer je v silnih mukah izdihnila.

— Kmetije limitirane cigane. Kmetije Gornje Posavine so se že dolgo prižigali, da jim cigani krajuje konje. Orožniki niso mogli ciganom do zveza. Posebna sunil je bil eigan Ivan Sajnovič. Kmetije so končno sami organizirali pogon na cigane in ko so jih zasledili, so jih kratkoma limitirali. Zbralo se je 300 kmetov, ki so z motikami, koli, vilami in drugim orodjem napadli cigane. Šainovića so na mestu ubili, drugega cigana Ivana Nikolića pa tako težko ranili, da je v bolnici umrl.

Zahtevajte sporede in informacije za posebni vlak v Trst, ki vozi dne 16. oktobra t. l. v vseh biljetarnah PUTNIKA.

— Žena vodila vlomilsko tolpo. Po Somboru in okolici je že dolgo kradla nevarna vlomilska tolpa. Orožniki so končno izsledili vlomilce in blizu madžarske meje so opazili sumljivo žensko, ki je hotela z dvema zavojema tež meje. Ker se ni ustavila, so je streljali in so jo ubili. Dva moška sta pa pobegnila. Ubita ženska je bila žena zloglasnega ciganskega vlomilca Jemša Horvata in sama je vodila vlomilsko tolpo.

DR. IVAN PINTAR

specialist za ženske bolezni in porodništvo
GOSPOSVETSKA CESTA 1/II.

zopet redno ordinira

Iz Ljubljane

—lj Francoski solunski bojovniki (Poilus d'Orient) se vračajo s položajev bivšega solunskega bojišča, kjer so 15. IX. ob 20-letnici preboja solunskega bojišča odkrili spominsko ploščo z napisom: »Jugoslovenskim in francoskim herojem padlim na Dobrem polju 15. septembra 1918.« Odlični borci prispo v Ljubljano jutri ob 20.20. V zahvalo na pieteten način, katerega so izkazali solunskim borcem, pozivamo vso našo javnost, da se udeleži njihovega sprejema, one pa, ki obvladajo francoščino v ljudno vabimo, da ostanejo v njihovi družbi. Francoski bojovniki prenočijo v Ljubljani in odpotujejo predvidoma v ponedeljek 19. t. m. ob 10. v domovino. Pododbor Udruženja rezervnih oficirjev in ostale bojeviške organizacije.

—lj Senam izgubljenih predmetov, prijavljenih upravi policije v Ljubljani v avgustu: 200 din. zlata damska zapetna ura na črnem traku, zlata zapetnica, zapetna ura podolgovata z zapetnico, zapetna double ura z verižico, damska zapetna cromuro z isotako zapetnico, zavita v rjav svilen robec a temnimi pikami, zlata zapetna verižica s podolgovatimi členi, zlata damska zapetna ura na črnem traku, zlat damski prstan s svetlo modrim kamnom, denarnica v obliki podkve s 196 din. zelena denarnica s 120 din. črna usnjata denarnica z 220 din in nekaj drobica, mala usnjata denarnica s 130 din. mala usnjata rjava denarnica s 82 din. mala črna usnjata denarnica z 200 din, rjava usnjata denarnica z 270 din. usnjata črna torbica v njej 150 din. železniška legitimacija na ime Mar Ana, 2 robca in rožni venec, mala ročna torbica a 43 din, črna usnjata torbica v njej legitimacija za nakup tedenskih delavskih kart na ime Polžep Marija, delavska tedenska karta in očala z rožnim okvirjem v etuiju, volnena jonica sive barve, na ovratniku in prednjem delu rdeče in modre rože, damska svilena rožasta Jopica z modrim robom, siva dam, ska jopca, pletena moška jopca in mala denarnica z okrog 140 din. damski plašč vijoličaste barve, popolnoma nova bela damska bluz, pnevmatika za motorno kolo, zavoj v njem črna halja in damski predpasnik, nočniki z rumenimi stekli in rožnim okvirjem, lističa s 350 din in prstanom z rdečim kamnom, črna ročna torbica v njej 420 din, par zlatih uhano, srebrni prstan, rožni venec robe v 4 slike, 3 aktivke, 2 zaslavna lista, delavska knjiga na ime Džozef Meho, prometna knjiga od kolesa na ime Škerlj Ljutič, evidenčna tablica št. 2-4250-1/38, delavska knjiga na ime Zaje Josip, evidenčna tablica osebnega avtomobila št. H. J. 50304 N. L., umetno zobovje.

—lj Proslava 20-letnice Jugoslavije. Jutri, v nedeljo dne 18. t. m. ne pozabite na proslavo 20-letnice Jugoslavije, ki jo priredi Kolo jugoslovenskih sester na letnem telovadišču Sokola v Mostah. Pričetek ob 15. uri. K proslavi vabimo posebno naše narodne noše, ki se zbirajo ob 14. uri pred Mestnim domom ter krenejo točno ob pol 15. čez Zmajev most, po št. Petrski, Zalogiški, Predovičevi, Pokopališki in Ciglerjevi ulici na prireditveni prostor. Narodne noše bodo ob tej priliki ocenjene po naših strokovnjakih. Po proslavi isto tam velika narodna zabava. Na prireditvi igra priznana godba iz Polj.

—lj Seja širšega odbora za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru I. v petek 23. t. m. ob 20. bo v sejni dvorani mestnega poglavarstva seja širšega odbora za postavitev spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinilni telju v Ljubljani. Na dnevnem redu je nagovor predsednika, poročilo in določitev mesta za spomenik in slučajnosti.

—lj Tihotapska afera. Policija je odkrila tihotapsko afero, v katero so zapleteni trije bivši obrtniki iz ljubljanske okolice in dva poklicna tihotapa iz okoli-

Državna razredna loterija

Zrebanje I. razreda:

12. oktobra 1938. l.

Dobitki: 2.000.000.— 1.000.000.—
500.000.— 400.000.—
300.000.— 200.000.—
i. t. d. v skupnem znesku

din 64 milijonov in 991.000

Cena srečk za vsaki razred:

Din 200.—	Din 150.—	Din 50.—
1/1	1/2	1/4

Izplačilo dobitkov takoj brez odhitka!
Znana. solidno, strokovno in diskretno poslovanje!

Glavna kolektura drž. razredne loterije:

A. Rein i drug

ZAGREB

Illica 15. — Gajeva 8.

lice Žirov. Tihotapca sta spravljala čez mejo pri Zireh večinoma svilu, dežnike in slično robo, za kar sta zvedela neki Z. in B., ki sta oba tihotapa polskala in se dogovorila z njima, da jima bosta spravila pretihotapljeno robo v denar. Nekaj blaga sta res hitro razprodala in tihotapca denar pošteno odračunala. Kasneje sta jima tihotapca zaulpala še večjo količino blaga, pri izročanju pa se je nenadoma pojavil detektiv, ki pa ni bil detektiv, marveč zaupnik in pomagač obeh sleparjev. Ta je vtihtapljeno blago »zaplenil«, nakar so ga vsi trije razprodali. Za tihotapstvo je zvedela policija, ki je tihotapce aretirala, tri sleparje pa prijavila sodišču.

Zdaj pa še slana

Danes ponoči se je ozračje nenadoma močno ohladilo in je zunaj mesta padla temperatura pod ničlo. Jasnó je bilo vso noč in zato je padla jutraj huda slana. Redke slamatetrestre gospodarskih poslopj v okolici in zunaj na deželi so bile zjutraj vse bele, bele pa so bile tudi sveže preoreane njive. Na Gorenjskem, kjer je bila ajda še v cvetju, je slana napravila občutno škodo. Ajda je vsa posmojena, zaradi slane pa je tudi polegla in zvenela mlada detelja in zelena koruza za živinsko krmo. Precej škode je tudi na prosu, nezavarovano jesensko cvetje je uničeno.

Maribor, 17. septembra. Po silnem naliivu v četrtak zvečer se je včeraj popolnoma zjasnilo. Zapihal je močan sever in nastal je krasen solnčen dan, proti večeru se je pa ozračje tako ohladilo, da je nastal kar občuten mraz in ljudje skoraj niso mogli brez svrtnika ali celo plašča na cesto. Zavladala je bojazen, da bo ponoči pritisnila slana, kar se je žal tudi zgodilo. Živo srebro je zdrknilo pod ničlo in davi je bilo vse Dravsko polje daleč naokrog pobejeno. Slana je posmodila vso ajdo, ki je zlasti letos v krasnem cvetju, uničeno so pa tudi druge nežnejše kulture na poljih in vrtovih. Prebivalstvo, ki ga je letos že zadela cela vrsta elementarnih katastrof, je obupano, saj je za mnoge ajda najvažnejše živilo čez zimo.

Harry Baur v vlogi Grigorija Rasputina

Sijajna kreacija slovečega francoskega karakternega igralca

Ljubljana, 17. septembra

V številnih zgodovinskih esejih, v romanih in filmih so že obdelali Rasputinovo življenje, ki je v resnici hvala na snov glede na skrivnostno moč, ki jo je imel ta »čudodelnik« muzik na svojo okolico in zlasti na dvoru ruskega carja. V francoskem filmu, ki teče zdaj v Unionu, se je režiser držal v glavnem zgodovinskih dejstev, kakor jih je v svojem romanu o Rasputinu popisal N. Neumann. Po romanih prireditvi filmski scenarij ni lahka stvar. V tem filmu se je Francozom zadelo dokaj posrečilo, da so naredili obširne in raznolike vsebine film ni izklesan v popolno celoto. Režiser si je moral pomagati pri prehodu v potoku dejanja z vrvanjem prizorov, ki samo naznačujejo posamezne faze, a so za logično povezanost in stranost filma potrebni. Občudovanja vredno popolnost pa doživljamo v režiserski obdelavi glavnih dramatičnih in odločilnih prizorov, tako prvo Rasputinovo srečanje s carjem in carico ter z njunim za hemofilijo trpečim sinom prestolonaslednikom, Rasputinovo razvratno življenje, njegova obračunavanja z ljubosumnim knezom Jusupovim, ki so mu v filmu dali drugo ime, najbrž zaradi tega, ker se živi, nadalje prizori o zaroti proti Rasputinu in njegovi smrti. Vsebinska filma je še aktualna, čeprav jo poznamo v številnih variantah. Režiser se je pa le zavedal, da more uspeti s tako znano in neštokrat obdelano vsebino le z dobrimi igralci. Zato gledalca poleg mojstrske režije prevzema še bolj morda odlična igra.

Veliki francoski karakterni igralec Harry Baur je človek in zato bolj verjeten Rasputin, ki pokaže svojo demonsko silo samo v nekaterih prizorih. Tudi igra ostalih je dovršena in priporočila do pristnega doživljanja svojevrstne atmosfere, ki je vladala na dvoru in v njegovi okolici. V filmih, ki kažejo bolj ali manj znano vsebino ter po tej strani ne morejo zaradi tega privleči naše pozornosti, je gledalec tem bolj občutljiv za kvaliteto igranja in podajanja posameznih tipov in igralških celot. Baš v tem filmu se človek zato lažje prepriča,

da imajo Francozi igralce, ki upravičeno uživajo svetovni sloves. Seveda pravega ruskega miljeja tudi Francozi s svojim nedosegljivim karakternim mojstvom Baurom v filmu ne morejo ustvariti, pač so se mu pa močno približali, neprimerno bolj kakor se približajo recimo Nemci ali Američani, ki pristno rusko življenje navadno samo popačijo.

Druga žrtev eksplozije v Rušah

Maribor, 17. septembra. Strahovita eksplozija v Rušah, kjer je v tvornici za dušik razneslo jekleni val za polnjenje kisika in vrlo dva delavca ob steno, je zdaj zahtevala še drugo žrtev. Delavec Ivan Strnad je bil, kakor smo poročali, takoj mrtev, dočim so njegovega tovariša 40-letnega Hinka Ditmajerja vse-

Iz Škofje Loke

— Teden Rdečega križa prične jutri in bo trajal vse do prihodnje nedelje. Jutri ob 11. uri priredi godba I. plan. polka na Mestnem trgu vojaški koncert, od 9. ure dalje pa se bodo prodajali odkupni znaki RK. Med tednom se bodo zbirali prostovoljni prispevki v mestu in okolici! Prebivalstvo, brez taje, vabimo, da se klicu RK čim dobrovoljnejše odzove, saj gre za plemenito akcijo, katere donos kaže pomagati tpeškim in ubogim!

KINO SLOGA, Tel. 27-30.

Premiera danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

DICK FORAN — pojodi cowboy v romantičnem filmu divjega zapada

MISIJA POROČNIKA REDA

Najbolj napet film slavnega cowboya v katerem se razkrivajo špijunske in vojne tajne iz časa velikih vsaskih pohodov divjih indijanskih plemen v Sev. Ameriki

Zlinsko življenje pod Bat'ovim kopitom

Bat'a ima v Zlinu 64 tovarniških poslopij, ki tvorijo 5 ulic — Bat'a je začetek in konec vsega v Zlinu

Zlin, 12. septembra. O Zlinu pisati ni nikakor hvalažno delo, če zato ne, ker je to edinstveno mesto v Evropi zelo popularno ter razkrivano. Vsi ga hvalijo, občudujejo njegov nagel razvoj in mu pripisujejo poseben pomen, ne le za Moravsko, temveč za vso Češkoslovaško, a nikakor tudi ni pretirano, da Zlin vpliva kolikor toliko na ves svet. Mi, mladi ekskurzisti Akademskega odseka JČ lige iz Ljubljane, smo se pripeljali v Zlin v pričakovanju, da bomo spoznali nekaj velikega in vsega občudovanja vrednega. Ko je avtokar dočel po Bat'ovi avtostradi (delu velike avtostrade, ki bi naj držala skozi vso državo od Nemčije do Rumunije po načrtu dr. Jana Bat'e), smo s svetlim spoštovanjem gledali na velike oglašne deske, ki se vrste vzdolž ceste več kilometrov daleč in ki opozarjajo na Bat'ove izdelke. Naše občudovanje je raslo tem bolj, čim bolj je rasel tudi pred nami Bat'ov nebotičnik, visok 15 nadstropij in baje v Evropi najvišja železobetonska stavba. Že prej, okrog 6 km od Zlina, smo občudovali Bat'ov novi industrijski okraj, kjer so velike tovarne kreme za čevlje, nogavice, itd. Pozornost budi tudi Bat'ova oddajna radijska postaja.

Iz moravskih vasi in povsem poljedelske pokrajine prideš v značilno ameriško industrijsko mesto. Kontrast je prehud, da bi ne zapustil na tujcu že v prvem trenutku poseben občutek vtisa. Amerikanizacija se kaže najprej v avtostradi, ogromnih lepkih, živahnih, skoraj tesnem prometu, kakršnega ni niti vedno v Brnu, ki je skoraj desetkrat večje od Zlina. Sicer je pa vse presenetljivo na prvi pogled, čeprav ne moreš takoj opredeliti, kaj te tako preseneča. Gesla, ki so nekakšen evangelij batizma, izpisana z velikimi črkami po cestni ograji vzdolž tovarniških poslopij, so nekakšne sugestivne formule, ki vplivajo — lahko bi rekli — mistično na tujca, čeprav so stvarna, hladna ter razumarska vprav po bat'ovski. Vsa poslopja so vprav tako stvarna, recimo »suh«, vendar lepa in skladna, po večini v barvi opeke in cimenta.

Ne smete si pa misliti Zlina kot pragozda tovarniških dimnikov, in mračnega, zakaženega zidovja. Ne, Zlin se mi zdi prav zaradi tega najbolj čudovit, da je tako vesel na zunaj; vselej so barve, poslopja dajejo dihati tudi drevesom, mnogo je zelenja — vse je življensko, a vendar tako strošno stvarno. V čem je kontrast, ne moreš takoj spoznati, a ga čutiš. In čutiš nekaj neopredeljenega, veličastno groznega, kakor da si se zagledal v vizijo bodočnosti v vročinskih sanjah.

O Zlinu bi bilo treba napisati debelo knjigo; toda ne propagandna knjiga; človeško bi se bilo treba dotakniti vsega tega, kar nastaja pod vplivom močnega mehanizacije in kar jej treba imenovati socialno in človeško problematiko. Reporter pa lahko samo reproducira nekaj boljnih zapisov.

Fantom so dali prenočišče v poslopju št. 51 med tovarniškimi poslopiji, ki jih je 164 in ki se vrste vzdolž avtostrade do 5 km daleč ter tvorijo 5 ulic. Morda je treba pripisovati naši utrujenosti, da smo bili nad tako zvanim internatom, kjer so nas nastanili, že v prvem trenutku razočarani. V prvem nadstropju velikega poslopja, znatraj povsem podobnega skladišču, brez vsakih vmesnih sten — le umivalnica in stranišča so ločena z zidom od čudne dvorane — so nam določili »sobo«. Takšnih sob je več. Ločene so med seboj same z omarikami. Kljub tako velikemu prostoru so zelezne postelje stisnjene tako, da med njimi komaj živ zlezesh pod odejo. Postelje so pa razen tega še nadstropne kakor v ladjah. Tla so betonska, okna skladiščna. Med po-

steljino ne spada vzglavna blazina. Postelje so bile za vse prekratke in preozke. Od 21.30 v teh spalnicah ni več luči. Če ima kdo razburljivo sanje, ga lahko posluša več sto pranočevalcev po vsaj dvanajst ulic. V umivalnici je bila samo mizica. Ogljedalo je samo v umivalnici. V dvorani je nekakšen hišni oltarček s sliko T. Bat'e. Stranišne kabine so razdeljene med seboj le z nizkimi stenami, ki ne segajo ne do tal in ne do stropa. Od 6. je svačinica zagrmel budnico in internisti, fantje, ki se uče v Bat'ovih tovarnah in še tudi deščajajo v akordante v starosti od 14 let naprej, so vstali kakor na povelje in s hromim brez šuma. Med seboj jih nismo slišali govoriti, kakor da so povsem tuji. Od 7. je zatulila močna sirena, da nam je šlo skozi ušesa. Že celo uro prej so se silivale neskončne množice ljudi v žrelo velikega tovarniškega kompleksa.

V ogromni trgovski hiši — seveda Bat'ovi — je napredaj vse, kar pač prodajajo v trgovinah. Tu je tudi tržnica in predvsem velike jedilnice — v starih etažah. V kletni jedilnici smo večerjali in zajtrkovali. Pri vstopu premeš listek, ki je nekoliko podoben listkom, za popravilo čevljev v Bat'ovih popravilnicah. Listek premeš brez-

plačno. Če ne ješ, ga zopet izročiš pri izhodu ali pa plačaš 25 Kč, če ga izgubiš. Če si pa potrebeš (postrežne ni, razen kuharic), ti prečipnejo listek pri označeni ceni. Pri izhodu plačaš. Nekateri naši fantje bi želeli, da bi jim pri izhodu prečipnili še pasove. Sicer je pa hrana tečna in obilna v primeri s ceno — kosilo od 3 Kč, večerja pa od 1,50 Kč navzgor.

Toda vseh Bat'ovih podjetij ni mogoče niti naštet: trgovin, bifejev, kinematografov, jedilnic, kavarn... Bat'a ima monopol nad vsem. Bat'a je začetek in konec vsega v Zlinu. Vse pa je seveda namenjeno »batovcem«, ki so najboljše konzumenti. V tem je bistvo batizma, vsaj tako se mi zdi: Vsi Bat'ovi »sodelavci« so tudi njegovi najboljše konzumenti in njihove plače se ne morejo nikamor izmuzniti. Bat'ova podjetja pa rastejo. Naj omenim vsaj še »Družabni dom«, hotel, namenjen turistom, obiskovalcem Zlina (pomislite samo, da prihaja v Zlin na dan okrog 30 ekskurzij!), a predvsem »sodelavcem«. V veliki francoski restavraciji se hranijo »boljši« in bolj izbirčni batovci, v tako zvani ljudski kuhinji pa jedo bolj varčni ljudje. Kosilo velja 5 Kč. Poslopje je 10-nadstropno in ima okrog 350 sob. V prvem nadstropju je velika kavarna, kjer mladi ljudje plešejo vsak večer. Vsi ti lokali so v resnici vele-mestni, cene so pa zmerne.

Najbolj vpliva na tujca pogled na reke ljudi, ki se izlivajo iz Bat'ovih tovarn opoldne in zvečer. Okrog 30.000 ljudi hiti v pravem vele mestnem tempu jest ali z dela — k drugemu delu, hiti in ne moreš najti primere za ta prizor, ki je v pravem pomenu besede veličasten, a te spreleti z ona ob njem, ko začutiš, da je tako velika množica postala mehanizem, ki se giblje po vnaprej določenih kalupih. Večkrat se mi je vsilila asociacija o kopitu, o najčudovitejšem kalupu, ki oblikuje v Zlinu vse: Bat'ovo kopito.

Zlin je prečudno mesto. Vele mesto je po svojih vele mestnih trgovinah, trgovskih domovih, prometu, vrvežu na ulicah in v lokalih — a Zlin ima vendar le 40.000 prebivalcev. 10.000 več kakor jih je zaposlenih v Bat'ovih podjetjih. L. 1894, ko je začelo rasti ogromno Bat'ovo podjetje z Zlinom vred, je kraj štel 2970 prebivalcev. Tedaj je bilo izdelanih na dan 50 parov čevljev in zaposlenih je bilo 50 ljudi. Zdaj izdelajo na dan okrog 180.000 parov čevljev (usnjenih in gumijastih). Povprečno velja par čevljev 33 Kč, med tem ko je l. 1922 veljal še 200 Kč.

Kdo bi torej ne bil radoveden, kako je za tovarniškimi sčeti. Vsekdanji ekskurzisti seveda ne vidijo mnogo. Vidijo jih skozi eno ali dva poslopja, ko so jim dali posebne legitimacije za vstop in ko so ekskurzisti izpolnili dolgo vprašalno polo. Nihče ne sme vstopiti s fotografskim aparatom. Preden vstopijo, jih podjeten fotograf fotografira in ko se vračajo čez dobre pol ure, jim že prinašajo nasproti fotografije.

Videli smo delo ob tekočih trakih, v dvoranih, ki so prav tako ekonomično izrabljene kakor v internatih. Cela džungla strojev; hrup; in sleherni gib je racionaliziran, ter se nam zdi skoraj rokoohotljivo. Kakor bi odresal, je nastala tišina. Stroji so se hkrati ustavili in iz svačnikov je za-

„Tudi demokracija potrebuje kasemate“ Ekskurzisti Akademskega odseka JČ lige iz Ljubljane se si ogledali v Brnu tudi Špilberk

Brno, 14. septembra. Brno je industrijsko in trgovsko mesto, a tudi turistu nudi dovolj zanimivosti, če se zanima predvsem za umetnostne spomenike, muzeje ter zgodovinske znamenitosti. Ljubljanski akademiki so imeli včeraj v svojem programu pri ogledu Brna obisk deželnega muzeja, sprejem pri županu in ogled Špilberka. Sicer smo pa ves dan zelo dobro izrabili, zlasti še, ker smo se že precej dobro odvadili spati.

Zdaj se nam ne zdi nič več čudnega, da nas sprejemajo župani največjih češkoslovaških mest; kdorkoli prihaja na Češkoslovaško kot prijatelj in kot zastopnik katerekoli skupine iz naše države, ga sprejmejo in pozdravijo kot prijatelja ter se pač tudi župan vele mesta ne sramuje stisniti roke študentom. Župan dr. ing. Spalier je pozdravil akademike kot zastopnike nastopajoče generacije, ki bo morala prevzeti delo starejših. Izrazil je veselje nad njihovim obiskom in simpatijami do čs. republike ter jih opozoril, da Brno goji velike simpatije do Jugoslavije, kar se je posebno dobro izkazalo nedavno, ko so prosilavili rojstni dan našega kralja.

Cepprav brnske tujske prometne zanimivosti zaslužijo svojo pozornost in občudovanje, vendar smo se nekateri bolj zanimali za sedanost, življenje, kakor za okamenelo zgodovino. Takšen čas je pač, da mora človek v tem okolju misliti bolj na jutri kakor na prejšnja stoletja. Kljub temu je treba omeniti Špilberk in njegove kazemate.

Špilberk je v Brnu to, kar je v Ljubljani Grad, a ima veliko večje parke. Razgled iz našega Grada je lepši in tudi naš grad sam na sebi je mnogo bolj močeno poslopje. V poslopju je zdaj vojašnica, nekaj prostorov zavzema izredno zanimiv muzej revolucije, ki vsebuje mnogo lepih dokumentov iz bojev legionarjev za čs. državo. V svojih etažah so pa same kazemate, najbrž najstrašnejše v Srednji Evropi. Ječe v ljubljanskem gradu se ne morejo primerjati s tem peklim, prostori, ki so segali do 20 m pod zemljo. Deliti bi jih bilo treba na več kategorij: na prostore brez vsake svetlobe in prostore v zgornjih etažah, kamor se prikrade vsaj po nekaj žarkov dnevnih svetlobe. V teh kazematah so umirali od 11. stoletja do l. 1918 ljudje — bodisi priklopi v temni, kjer človek lahko živi le po nekaj ur. Med vojno so bile zgornje kazemate polne revolucionarjev, politikov in sploh ljudi, ki so »preveč« ljubili svobodo. Zato so kazemate prav za prav del muzeja revolucije — same na sebi. Najbolj mogočen vtis napravijo na obiskovalce po steh temne obešeni venci tako kakor na primer pri nas na Suhem bajeju tisti leseni križi. V teh temnicah so hirali tudi pesniki in pisatelji. Veliki italijanski nacionalist in pesnik Silvio Pellico je bil zaprt tu 9 let. Ko je prišel iz ječe, je napisal znamenito knjigo o Špilberku. Turisti, ki prihajajo v Brno iz raznih držav, Italije, Poljske in Madžarske, prinašajo v Špilberške kazemate vence v počaščenje svojih rojakov, mučnikov. Italijani so tudi postavili žrtvam avstrijskega nasilja lep spomenik na Špilberku. Najbrž so med vojno umirali v teh ječah tudi naši ljudje, a tega ne moreš spoznati po venci iz naše države... Saj niti v ljubljanskih grajskih ječah ne obešamo vencev.

Nekdo je mimogrede pripomnil proti vodniku, ki nas je spremljal na Špilberk, da je paradokso proučevanje v deželi demokracije kazemate. Domačin je odgovoril: »Tudi demokracija potrebuje kazemate.« Zdaj, ko proučujemo Češkoslovaško neposredno, razumemo tudi globlji pomen teh besed. Samo zdi se nam, da je imela demokracija doslej premalo kazemat... Ne, saj ne ogledujemo samo kazemat. Snoci smo bili v brnskem deželnem gle-

donela godba. Delavci, dečki in ženske so odšli kose usnje in čevljev ter posegli po malici. Med seboj niso govorili. Sicer pa za to ni bilo časa. Med pavzo moras jesti in poslušati godbo ter najnovejše vesti, tudi politične, ki jih sporočajo delavcem Bat'ovi usnubenci. Po teh vesteh smo svedeli, da so Bat'ove tovarne pripravljene na vse: pripravljene so zaklonišča za kemikalije in druge surovine; delavci so se morali založiti s hrano najmanj za mesec dni naprej; vsi imajo tudi že plinske maske; okrog 800 delavcev je odšlo na vežbe.

V Zlinu je posebna prodajalna za tako zvane ljudske plinske maske. Zlin je založen z živili za delj časa. Delavci so izvežani za primer bombardiranja. Vse je v pripravljenosti. Vsi obrabi pa obrabujejo v polnem obsegu brez vsakih motenj. Ničesar posebnega ne opaziš na zunan. Tudi v tem pogledu se kaže čudovita moč ter sposobnost batovske organizacije. Morda je prav v tem največ pozitivnega v batovskem sistemu.

dališču pri predstavi »Carmen«. Predstava je bila na vele mestni višini. Toda še bolj kakor predstava sama na sebi, razkošna oprema, dobri pevci in močan orkester, je napravilo na nas dober vtis občinstvo. Veliko gledališče, približno trikrat večje od ljubljanskega opernega, je bilo polno. Ljudi v večernih oblekah je bilo malo. Največ je bilo mladine. Sploh je bilo vse drugače kakor pri nas. Ljudje so ob odmorih klicali igralce večkrat pred zastor. Ploskali so jim tudi pri odprtju sceni. Takšnih aplavzov naše gledališče ne doživlja skoraj nikdar, čeprav predstava ni nič slabša od te. To se mi je zdelo dovolj značilno za Brno; tako Brnčani manifestirajo svojo kulturno zavest: kakor so zavedni narodno, tako so tudi kulturno.

SPORT

Tretji sportni dan v Radečah

Radeče, 16. septembra

Že ves teden se je iz lepki naznanjalo po Radečah, da se bo vršil v nedeljo tretji sportni dan, pri katerem bo sodelovala tudi domača priznana godba »Savski valc«. Kljub slatemu vremenu se je zbralo na sportnem igrišču precej ljudi, ki so z zanimanjem sledili tekmovalcu.

Ob 15. je krenila povorka z godbo na čelu proti Njivicam, kjer je igrala SK Radeče. »Vse, kar leze in greč je bilo na igrišču. Ob pol štiri je pričela predtekma, v kateri je igrala mladina SK Radeče proti SK Radeče. Tekma je nudila vsekakor precej zanimivosti, končala je z neodločenim rezultatom in sicer 1:1. Najbolj sta se odlikovala Pešec v vratih in srednji krilec Pohar, ki obetava sprito svojih sposobnosti postati prva klubska igralca.

Ob štiri popoldne se je vršil brzoturnir klubov KSK, SK Hrastnik in SK Radeče za pokal ki ga je branilo moštvo SK Radeče. Po sporedu sta nastopila kot prva partnerja SK Hrastnik proti SK Radeče. Igra je bila vsekakor lepa in zanimiva in si je v njej SK Radeče priborilo zmago z rezultatom 2:1. V drugi tekmi sta igrala SK Hrastnik proti KSK. Igra je končala z zmago Hrastnika 5:3. V zadnji tekmi je nastopilo domače moštvo proti krškemu sportnemu klubu, Radečani so z lahkoto in visokim rezultatom 4:0 beležili to zmago v svojo korist ter si s tem osvojili pokal v trajno last. Moštvo SK Radeče je igralo to pot izredno dobro. Na mestu so bili vsi igralci z vratarjem Komarom na čelu. Vsa enajstotica zasluži vso priznanje in priznanje!

Po tekmah se je podpredsednik SK Radeče in načelnik sekcije G. Sabo iz Radeč zahvalil gostujočim moštvom za sodelovanje na sportnem dnevu. Nato sta prejela igralca kluba Ljubič in Müller priznani diplomi za odigranje 50 tekem za SK Radeče. Tudi njima se je zahvalil podpredsednik G. Sabo. V lepih besedah ju je vzbudil na sportu in ju prosil, da bi z enako pripravljenostjo sodelovala pri SK Radeče še v bodoče.

Po končanem sporedu sportnega dne so se množice polagoma razšle z igrišča. Moštvo SK Radeče pa je doma slevilo svojo zmago.

Kam s cigani?

Novo mesto, 16. septembra

Vprašanje stalne naselitve ciganov na določeno mesto in omejenem prostoru je postalo tudi pri nas, kakor po drugih krajih perete. To vprašanje so že pred leti obravnavale okoliške občine in smo o rezultatih svojčasno tudi poročali. V novomeškem okolišču tabore cigani v onih krajih, kjer jih posestniki pustijo pri miru in pa tam, kjer se jim nudi priložnost za služka. Naši cigani, ki niso tako leni, kakor se jim to očita, so bili že mnogo let

pred vojno in so tudi danes na glasu kot izvrstni predelovalci kamna v gramoz. Ta edini in pravi zaslužek pa so jim odjedli stroji drobilci, ki jih imajo skoraj že vsi cestni obrabi in pa tudi privatni dobavitelji. Ta edini zaslužek ciganom je s tem izgubljen. V novomeškem območju je nastanjenih pod šotori v gozdovih in bližnjih krajih mnogo ciganskih družin z nad 500 člani. Ker nimajo dela, jesti pa morajo, kakor vsak drug človek, so pristigli prosjačiji. Tega pa po starih cesarskih patentih ne smejo, trgovati s konji tudi ne, krasti še manj! Kaj sedaj? Kmetje so začeli poditi cigane s svojega ozemlja. Ko se preselijo drugam, se ponavljata ista pesem. Na prošnje in pozive morajo posredovati orožniki ali brez pozitivnih odločb. Njim se samo narača, da se cigani od tega ali onega zemljišča morajo odstraniti, pa nič več. Oni dan je ves zasopel prisiphal v mesto neki graščak z naročilom, da naj cigane takoj odstranijo z njegovega zemljišča. Kam naj te ljudi izženejo, pa mož ni povedal.

Tako gre ta igra z ubogo cigansko paro naprej brez določenih ukrepov. Mnogo se je govorilo in razpravljalo, da bi vse cigane, ki bivajo v novomeškem območju, kolonizirali na naših Gorjancih. V tem pogledu si je mnogo prizadevala in to še pred leti smisel-stopiška občina, ki je hotela ta načrt tudi uresničiti, seveda s pomočjo šentjernejske občine, katere občani posedujejo na Gorjancih tako to pravno zemljišče. Proti temu načrtu pa so se pojavili razni pomenileki, ki so ga preprečili. Da bi do končne veljavnosti te ljudi pustili pri miru in da jih ne bi preganjali iz kraja v kraj, naj bi vsaka občina določila primeren prostor, kjer bi smeli bivati cigani. Malo je namreč občin, ki ne bi imele svoje tako zvane gmajske parcele. S tem bi bilo nad cigani tudi olajšano nadzorstvo, pa tudi zaposlitve ne bi bilo težko najti, saj je mnogo možnosti v tem pogledu.

Knjiga o slovenskem jeziku

Ljubljana, 17. septembra. Slovenski jezik, Letnik I. Ljubljana 1938. Uredili dr. A. Bajec, dr. M. Rupel in J. Šolc. — Živo smo občutili potrebo po reviji, ki bi obravnavala vprašanja slovenskega jezika v najširšem pomenu, torej jezikoslovna, literarnogodovinska, estetsko kritična in šolsko didaktična. Taka revija je Slovenski jezik, ki ga je začelo izdajati Slavistično društvo v Ljubljani. Prvi letnik je izšel v eni knjigi (no. 1—4), a v prihodnje bodo izhajali snopci po možnosti večkrat na leto.

Vsebinska prvega letnika obsega razprave, zapiske, oseme in društveni vestnik. Posvetilve spominu pok. dr. Ivana Prijatelja je napisal dr. Šlodnjak, z natisom slavistnega govora prof. Koblarja pa se je časopis oddelčil za jubilej Otonu Župančiču. Dr. Grafenauer nadaljuje svoja raziskovanja o Brziških spomenikih in osvetljuje Vodnikov delež pri Kopitarjevi abecedni prenosni (s faksimilom). Dr. Breznik poroča o najdbi Kasteleovega slovega slovarja. Z daljšo razpravo razbura L. Legiša slovensko poezijo od Vodnika do Kranjske Občice. O večjezičnosti govori članek A. S. Isačnika. S. Trdina je prispevala razpravo o Lenorini snovi v slovenskih literaturah. M. Boršnik prinaša Cankarjeva pisma urednici Slovenskega, dr. D. Lončar pa Kunščičevo korrespondenco. Dr. A. Ocvirk poroča o formalistični šoli v literarni zgodovini in B. Grafenauer o reformah Jožeta II. v luči javnega mnenja. Z zapiski so založili letnik dr. Fr. Kidrič, dr. I. Grafenauer, dr. T. Debeljak, dr. S. Trdina, dr. A. Breznik in M. Boršnik. V oddelku Književnost so ocenjena ta-je dela: Prijateljeva Borba, Ramorševa Kratka zgodovina in Hist. gramatika, nova izdaja Brziških spomenikov in novejša pomagala za pouk slovensčine v srednji šoli. Iz navedenega vidimo, da se je prvi letnik dostojno preestavlil in dokazal svojo upravičenost. Da bo mogoč SK uspešno nadaljevati svoje delo (v bližnji prihodnosti obta uredništvo nov letnik s prav tako tehtnimi novostmi, je potrebno, da vsakdo, kd se zanima za izsledke slovenistike, naše najpomembnejše vede, pod pr. izhajanje časopisa. Naroča se pri Slavističnem društvu (Ljubljana, Mestna zvešta realna gimnazija, Bleiweisova cesta) in stane letno 90 din.

Iz Zagorja

— Premišljena sta na lastno prošnjo s meščanske šole G. Mihelič Alojzja na gimnazijo v Maribor in gđ. Hermína Hrovatova na meščansko šolo v Ljito.

— Obrtno nadaljevalna šola v Toplicah pri Zagorju je prišla z rednim poukom pretekli teden in se pozivajo vsi prizadeti, da prijavijo in vpišejo svoje vajence v šolo.

na kamnu in na cigari. Nekaj časa kar ni mogel odvrtni pogleda od nje, potem je pa vprašal:

— Ali je bil kdo tu?

— Ne. Zakaj pa vprašuješ? — se je začudila njegova žena.

— Tu leži prižgana cigara. Jaz ne kadim. Ne jaz, ne moj prijatelj nisva kadila, ko sva prišla.

— Ne, jaz nisem kadil — sem pripomnil po pravici.

— Torej je bil tu nekdo drugi! To je povsem logično.

— Kaj pa govoriš, dragi Viktor, nikogar ni bilo tu, — je ugovarjala žena.

— Aha, kaj pa cigara? Mora biti še tu. Cigara se tli! Ga bom že našel. Take malenkosti vedno izdajo krivca. Povej, kdo je to!

— Kaj se ti meša, Viktor, — je vzkliknila žena užaljeno.

Viktor je preiskal vse stanovanje, celo kopalnico in shrambo jestvin. Za njim je pa hodila njegova žena, zagotavljajoč in ročec ga, da ni nikogar v stanovanju. Zame se sploh nista zmenila. Po prstih sem odšel v predsoba, vzel suknjo in klobuk ter odšel. Umetno cigaro sem pa pustil na kamnu.

Včeraj sem zopet srečal Viktorja. Pogledal mi je naravnost v oči, poudaril me ni, kar naprej je šel. Ljudje so tako smešni!

H. Zetterström:

Cigara

Dopoldne sem stopil v trgovino z igračami in kupil umetno cigaro, podobno pravi tako, da sem se bal, da bi si ne opekli prstov ob njo. Cigara je bila namreč do polovice pokajena in žareča. Plačal sem za to večno cigaro 35 stotink naše krome in krenil proti najbližjemu postajališču cestne železnice, da bi se odpeljal do restavracije, kjer navedno večerjam. Kupil sem si večernik, vstopil v tramvaj in sedel v kot spredaj. Tam sem razgrnil novine in vtaknil umetno cigaro v usta. Čez nekaj časa sem pogledal čez rob novin. Oči vseh ljudi so bile uprte vame. Nihče ni črnil niti besedice, toda oči so govorile: Tujec to ni, ker čita tukajšnji večernik, kadi pa cigaro v oddelku za nekadike.

Kmalu je vstal splošno znani »prijatelj reda«, sedeč pri vstopu, odprl je vrata na ploščad in dejal sprevodniku:

— Ali je dovoljeno kaditi v tem tramvaju?

— Ni, — je odgovoril sprevodnik.

Nekdo pa kadi.

Sprevodnik je vstopil v voz. Napetost je bila velika. Stopil je naravnost k meni, rekoč: — V tem tramvaju ni dovoljeno kaditi!

— Vem, — sem odgovoril. Sprevodnik se je vrnil na zadnjo ploščad, ker je moral ustaviti na postajališču. Cigare nisem vzel iz ust. Med potniki je bila dosegla napetost vrhunec. Neka stara dama je morala izstopiti, čes, da ne more več vzdržati v tramvaju. Čez pet minut je vstal »prijatelj pravico«, sedeč nasproti »prijatelju reda«. Odprl je vrata na ploščad in dejal odločno: Sprevodnik mora paziti na to, da se spoštujejo predpisi. Kaja v tem vozu je prepovedana in vendar onile gospod tam kadi!

Tedaj je pa stopil sprevodnik naravnost k meni in dejal glasno:

— Če ta gospod ne bo nehal kaditi, mora izstopiti.

Delal sem se, kakor da ne razumem njegovih besed, toda skrit za večernik sem mu zašepetal: — Gospod sprevodnik, to je umetna cigara. Ne gori in ne kadi se.

Sprevodnik je odšel naprej in na obrazu se mu je poznal nadah blaženosti — v kolikor se da to reči o sprevodniku. Ta čas smo se ustavili na postajališču. »Prijatelj reda« in »prijatelj pravico« sta se prerinila skozi vrata do sprevodnika. Slišala se je osorna izmenjava besed: — Številko 309 imate. Ovadim vas!

Potem so se pa ustavili. Na po-

hodnjem postajališču sem izstopil. Sprevodnik mi je prijazno salutiral, rekoč: — To bo zopet smeh! Tako dobro se nisem še zabaval, odkar sem bil zadnjič v cirkusu. Na ravnelistvo se hočejo pritožiti — ha, ha, ha!

Zavil sem v restavracijo, tam sem večerjal in popil kavo, ob osemih sem pa odšel v gledališče. Igrali so veselo komedijo. Med prvim dejanjem sem se dvakrat zasmejal, ko je pa padel zastor in ko so zažarele luči, sem potegnil iz žepa svojo cigaro in si jo vtaknil v usta. Zgodba iz tramvaja se je ponovila. Vsi so se ozrli name in pomislili: Ne, to je pa neverjetno! Ta človek sedi v gledališču in kadi! To pa ne bo šlo kar tako! Veselimo se že, kaj bo iz tega!

Kraj mene je sedel »prijatelj lepih manir«. Vstal je, odšel iz vrste, stopil k uslužbencu in jel razburjeno govoriti z njim. Uslužbenec je prihitel k meni. Pozornost občinstva je bila skrajno napeta. Uslužbenec je dejal: — V gledališču ni dovoljeno kaditi!

— Zares? — sem se začudil. — Zakaj pa ne?

— Ker je prepovedano.

— Zakaj je pa kaja prepovedana?

Uslužbenec ni mogel trenutno najti primerne odgovora. Položaj mu je bil povsem nov. Nagli komar, ja-od-

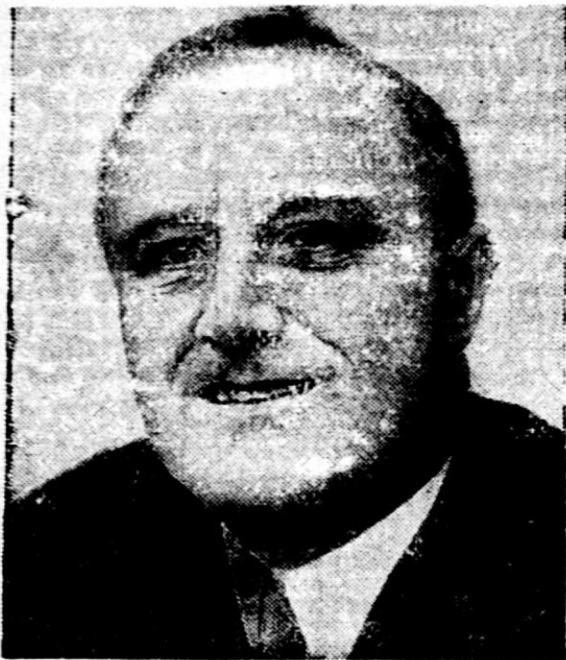

Bolezen je dala Ameriki modrega prezidenta

Pred 17 leti si je nakopal prezident Roosevelt otroško paralizo; ohromel mu je ves spodnji del telesa in obe nogi

Pred 17 leti, ko mu je bilo 40 let, je za del Franklina Roosevelta najhujši udarec v vsem njegovem življenju. Napadla ga je paraliza, ohromel mu je ves spodnji del telesa in obe nogi. Morda je hotela nepredvidljiva igra usode, da je šel Roosevelt nekoga vročega dne v avgustu 1921 loviti ribe v Fundski zaliv, odkoder je krenil s svojim čolnom v ledenomrzle vode blizu Campobello. To je bil zanj usodni dan, ki je vplival na vse njegovo poznejše življenje. Roosevelt je pripravljaj trnek, ko mu je nenkrat spodrsnilo, da je padel iz čolna. Tri dni pozneje je postal žrtev grozne bolezni — paralize, ki je takrat razsajala v New Yorku. In za Ameriko je bil ta dan pomemben, saj je dal novo smer njeni zgodovini in politiki. Eden njenih nesposobnejših mož se je bil znova rodil, ko je znal, strti po eni najstrašnejših bolezni, visoko dvigniti glavo in izjaviti: »Smešno je govoriti mi, da odrasel človek ne more premagati otroške bolezni.«

Emil Ludvig citira v svoji knjigi »Roosevelt« besede sedanjega ameriškega prezidenta o nesrečnem naključju v Fundskem zalivu.

lom, dvigalom in so bo najprej v naslonjaču na kolesih, pozneje pa z bergijami. Tako je mogel preživeti večino dni v tednu v pisarni, kjer je jedel na pisalni mizi, kakor dela še sedaj. Seveda je bil v teh težkih časih povsem odvisen od svoje žene in prijatelja. Napisal je sto in sto pism ter sprejemal množice posetnikov. Zdelo se je, da njegova prirojena vpljivost in poštvovalnost še naraščata. Čeprav se je bolezen vlekla že tri leta, ni bil nikoli slabe volje, nikoli se ni pritoževal, niti obupaval.

Potem je pa prišlo pismo mladega moža, ki je zdravil v toplih vrelih nekje v Georgiji isto bolezen in ki je že lahko pokonci hodil s palico. Roosevelt je sklenil napotiti se v dotično zdravilišče. Našel je zelo tople vrele v skali, o katerih so domačini pravili, da so zdravilni, čeprav jih ni nihče resno uporabljal. Analiza je pokazala, da so v vodi železo, magnezij in natrij, skupaj z njihovimi sulfati in kloridi. Nenaden padec v ledeno mrzlo vodo je povzročil ohromitev — šest tednov kopanja in plavanja v tej topli vodi je pa omehčalo ohromele ude bolj, kakor cela leta neumorne telovadbe. Iz hvaležnosti je investiral Roosevelt polovico svojega premoženja v nakup 120 jehov okoliškega zemljišča in ustanovitve malega zdravilišča. Zgradil je tu majhen Beli dom, kjer je preživel vsako leto nekaj mesecev in radevolje dajal nasvete ljudem, trpečim muke enake bolezni ter iščočim tu olajšanja in zdravja. Ko je izbruhnila sedem let pozneje epidemija otroške paralize in je bila potrebna kri žrtev te bolezni v znanstvene poskuse in za zaščitni serum, je dal Roosevelt radevolje kri med prvimi, da bi vzpodbudil s svojim zgledom druge.

Njegov mali Beli dom je postal prav za

prav simbol, kajti po svojem delnem ozdravljenju je obračal njegov gospodar svoje oči k washingtonskemu Belemu domu. Saj ni premagal samo svoje bolezni, piše Ludvig v njegovi biografiji, prinesel je tudi zmago nad obupom poraza, nad brezupnostjo svojih najbližnjih in najdražjih, nad pesimizmom zdravnikov. Tako zmaga je klicala po višjih ciljih. Roosevelt se je tega zavedal in odločil se je za najvišji cilj. Kakor se je v dolgih letih njegovega zdravljenja izredno razvila zgornja polovica telesa z neprestanim plavanjem (ta sport goji še zdaj, čeprav je star že blizu 60 let bolje od mnogih 40 let starih moških), tako so se izredno razvile tudi njegove značaj in duševne lastnosti v dolgih letih železne discipline in samozatajevanja.

Železna volja in pozum Franklina Roosevelta sta dala Ameriki enega njenih najslavnejših prezidentov in vrnila zdravje povsem ali vsaj deloma žrtvam podobne nesreče. Vzdravljenosti ki ga je ustanovil Roosevelt, so dosegli mnogo presenetljivih uspehov. V njem je odrasel tudi neki deček, ki ga je bila napadla paraliza in pozneje je postal prvak v plavanju. Tako se je razvil prav za prav na njegovo pobudo nov način terapije te grozne bolezni.

Kako se je treba lepoticiti

O tem pripoveduje znana filmska igralka Danielle Darrieux

Nikar ne mislite, da se mora Danielle Darrieux za svoj patetični obraz kakor ga vidimo recimo v »Mayerlingu«, za svojo nežnost, resnost in lepoto zahvaliti samo čarom kemikov in maskerjev. Ne, poznati ne smemo, da je Danielli šele 20 let, da je izredno nežen in simetričen obraz, zelenkaste oči, dolge trepalnice in svetlozlate lase z lahni nadihom na zlato barvo. Ta srečna harmonija barv, ki jo nam dosedaj film še ni pokazal, daje tej mladi igralki vso njeno čudovito mikavnost.

Ci ji pa napravi človek poklon, ki ga v polni meri zasluži, našo svojo usteca in pravi:

— No, veste in vendar mora človek nekoliko pomagati naravi.

— Pomagati? S čim pa?

— Z lepoticenjem. Jaz se lepoticim vedno sama. Za gledališče in za film.

— Zakaj pa?

— Ker sem nestrpna. Masker se mi zdi kakor prevajalec, toda pogosto izdajalec, kakor pravijo Italijani traduttore traditore. Bojim se, da bi ne vtisnil mojemu obrazu izraza, ki mu ne odgovarja. Bala bi se, da bi se v zrcalu ne spoznala. Zatorej ne trpim, da bi se mi kdo vmešaval v to. Danielle je imela polno stanovanje mačk. Zdaj ima pa samo piščko Floro, ki gospodari po vsem stanovanju in neprestano moti svojo gospodinjico.

— Vsi vemo, da je neobhodno potrebno lepoticiti se. Jaz sem bila o tem prepričana že ko mi je bilo pet let. Mati me je nekoč zasačila pri toaletni mizici, kako sem preizkušala na svojem obrazu vsa barvila.

— In kaj je bilo potem?

— Našeskala me je. Toda resno govoreno s petnajstimi leti sem že razumela, da omogoči lepoticenje ženski prikriti izvestne nedostatke in postaviti v ospredje prednosti obraza. Jaz posvečam vso pozornost svojim očem in ustam.

— Novinar, ki to pripoveduje, se je pazljivo ozrl na mlado igralko. Opazil je pa, da so njene trepalnice in obrvi čiste.

— Danes da, toda ne vedno. Včasih si jih malo namažem s kremo barve svojih zenic. Zopet drugič jim pa dam nad trepalnicami temen nadih.

— Kaj pa obrvi?

— Pustim jim njihovo naravno obliko. Tudi barvo jim pustam naravno, samo nekoliko bolj jo poudarim.

— Njene trepalnice dajejo njenim očem naven izraz. Na sebi ima zeleno obleko, ki ji zelo lepo pristaja. Vprašam jo, če daje svoji polti kako barvasto podlago.

— Kaj še? Nikar nobene podlage čez

dan. To je dobro zvečer, ko je neobhodno potrebno. Čez dan pa nikar tega, samo krema in puder.

— Kakšnega odtodka?

— To je barva, ki se da izraziti samo s številko?

— Ali se lepoticite različno za različno svetlobo?

— Seveda... Toda vedno na isti način. Samo ton izprememim, to je vse.

— Ali rabite tudi rdečilo za lica?

— Ne, nikoli!

— Kdo je vas naučil lepoticenja? Kajti umetnik je vam določil te lepe odtokke barv?

— Danielle počni v smeh.

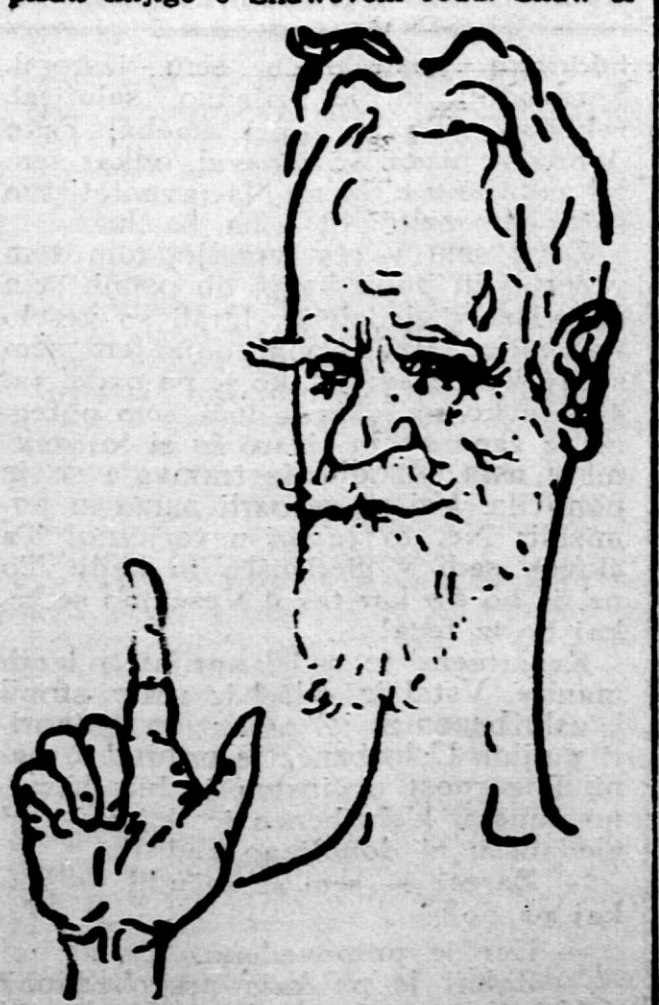
— Nihče.

— Tedaj pa postane njen glas resen.

— Lepoticenje je zelo težavna stvar. Potrebna je velika previdnost in izkušnost, delati je treba počasi in začeti večkrat znova. To, kar se je vam zdela danes popolno, se vam zdi večkrat jutri slabo. Barvila ne reagirajo na polt s matematično točnostjo. Sicer pa koža tudi ni vedno enaka. V splošnem je pa treba imeti nekaj okusa, če se hoče ženska dobro lepoticiti.

Knjiga o Shawovi rodbini

Angleški listi so oni dan poročali, da izide v kratkem v Angliji nova knjiga pod naslovom »Bernard's Brethren« (Bernardovi bratje), ki bo odkrila čitateljem nekatere podrobnosti o rodbini in življenju slavnega pisatelja in dramatika Bernarda Shawa. Knjigo je napisal njegov v Avstraliji živeči bratranec Charles M. Shaw. Bernard te knjige ni nihče drugi kakor Bernard Shaw. Slavni pisatelj je dal svojemu bratranecu vse potrebne informacije, potem se je pa bratranec lotil naloge napisati knjigo o Shawovem rodu. Shaw si

je pa izgovoril pravico prečitati knjigo predno izide, ker baj ene žel, da bi bilo v nji kaj o njem samem.

Shaw pravi, da so drugi člani njegove

rodbine mnogo zanimivejši od njega samega in knjiga naj v prvi vrsti obravnava to kar so storili. Nekaj teh Ircev iz Dublina se je izselilo v Avstralijo in Tasmnijo, pa tudi v druge kolonije, kjer so igrali večkrat pomembne vloge. Bernard Shaw je sam napisal uvod k tej zanimivi knjigi, ki jo angleška javnost že nestrpno pričakuje.

Pametna prošnja

Osem zdaj že pozabljenih filmskih zvezd, ki so služile nekoč milijone in se zdaj komaj preživljajo kot statistke, je poslalo kalifornijskemu guvernerju prošnjo, naj bi bil indan v Kaliforniji zakon, ki naj bi prišil filmske igralce in igralke k varnosti.

Joan Acker Valentínova, ločena žena filmske igralka Valentina, ločena žena Rose Marie Tlebleya, Alice Lakejeva, Ann Luthrova, Mahlon Maminltonova, Gertrude Astorjeva, in Elinor Fairreva, ki so podpisale prošnjo, so imele po 2.000 do

3.000 dolarjev tedenskih dohodkov. Bile so tako znane in priljubljene, kakor sta zdaj Clark Gable in Katarina Hepburn. Zdaj pa žive kot rečeno v nudi stiski. Smo slabe trgovke, nimamo smisla za denar, kakor smo ga lahko zaslužile, tako smo ga tudi lahko zapravile, žel je nam iz rok kar v tisočakah pravijo bivše filmske igralke v svoji prošnji.

Edino praktično delo, ki so ga razumele, so bile kupčije na borzi. Toda baš pri teh večina filmskih igralčih izgubi vse, ker nimajo trgovskega smisla. In tako jim je ostala od nekdanje slave samo še dobro založena garderoba, ki jim kolikor toliko lajša življenje, kajti z lastnimi oblekami zaslužijo kot statistke še vedno 15 dolarjev dnevno, dočim znaša plača navadnih statistik samo 7 dolarjev. Omeniti je pa treba, da so zaposleni statisti samo nekaj dni v mesecu. Bivše filmske igralke prosijo guvernerja naj bi zakon izrečno določal, da morajo filmske igralke in igralci prihraniti najmanj 10% svojih dohodkov za stara leta, čim prekoračijo njihovi dohodki določeno mejo.

Ruski letalec o novih velikih poletih

Polet okrog sveta v skupini letal — Iz Moskve v New York preko severnega tečaja

Znani sovjetski letalec I. Spirin je objavil oni dan v moskovskih »Izvestijah« članek o možnosti novih velikih poletov v bližnji bodočnosti. Čas je že, piše Spirin, da se sproti vprašanje poleta treh do petih letal okrog sveta. To je povsem realna zadeva. Polet okrog sveta si mislim takole: Skupina letal se dvigne v Moskvi in preleti v petih 24 urah v veliki višini in z veliko brzino 6.500 km dolgo pot ter se spusti v Habarovsku na tla. Tam letalci skrbno pregledajo letala, motorje in vse aparate, potem si privoščijo šest ur počitka.

Iz Habarovska krenejo proti vzhodu, prelete z gozdovi zaraščeno pogorje, nadaljujejo pot nad vzhodno obalo, prelete Tatarski preliv, Sahalin, Ohotsko morje in Tihi ocean, krenejo ob Aleutskih otokih proti severoameriški obali k mestu Sitka. To pot prelete zopet v petih 24 urah. Tam zopet pregledajo letala in motorje in si privoščijo šest ur počitka, potem krenejo zopet na pot.

Od mesta Sitka do New Yorka rabijo dobrih 12 ur. V New Yorku se dobro pri-

pravijo za polet čez Atlantski ocean. Na pot krenejo ob vzhodni obali proti Novi Fundlandiji. V St. Johnsu napravijo oster ovinek in krenejo proti obali Anglije, od tod pa preko Londona v Moskvo. Po razdalji prekasa ta polet okoli sveta progo 11. Hughesa, ki je rabil za pot okrog sveta 91 ur. V skupini bi pa lahko preletela letala okrog sveta v istem času ali pa še nekoliko prej. Realno se da govoriti tudi o poletu skupine letal okrog sveta iz Moskve preko Severnega tečaja v Ameriko. Ta polet bi bil še lažji, če bi se ustavili letalci med potjo na Rudolfovem otoku, Pusanu ali tudi v skupini bi lahko sovjetska letala preletela tudi pot iz Moskve do New Yorka preko Atlantskega oceana.

Nadalje piše Spirin, da je dozorelo tudi vprašanje poleta na južni tečaj. Tu bi lahko letalec mnogo pomagali ledolomilci, stoječi pri Južni Ameriki in Avstraliji. Z ledolomilci bi pošiljali letalec vremensko poročila in če bi bilo treba, bi njihova posadka pripravila za lina letalca na ledu blizu ledolomilcev.

Z dolgim življenjem ni nič

Ameriške zavarovalnice so objavile nedavno zanimivo statistiko o povprečni starosti ljudi od začetka 19. stoletja do naših dni. Statistika je sestavljena zelo skrbno. Te številke pomenijo konec iluzije človeštva o dolgem življenju. Po skrbnem proučevanju posrednih primerov so zavarovalnice ugotovile, da v zadnjih stoletjih noben moški in nobena ženska ni živel nad 106 let. Vest o večji starosti so navadno izmišljene. Na en milijon ljudi odpade povprečno samo 30 takih, ki dočakajo starost 100 let. V zadnjih 150 letih se je dalo zavarovati za življenje več milijonov Američanov, toda nihče izmed njih ni živel nad 106 let.

Na vprašanje, zakaj ljudje pretiravajo vesti o dolgem življenju, odgovarja uvod statistične brošure: Največje izmed vseh povpreševanj po svetu je povpreševanje po življenju. Ljudje nečesto verjeti, da ima življenje biološke meje in radi se oklepajo vsake še tako neverjetne vesti, ki jim daje upanje, da bodo tudi oni še dolgo živeli. Toda naj bo človeku prav ali ne, vedno ostanemo resnične besede nekega starega filozofa in pisatelja psalmov, da je bilo človeku usojeno živeti devetkrat deset let.

Novosti v transfuziji krvi

Moskovski zavod za transfuzijo krvi dela zanimive poskuse z uporabo temeljnih sestavnih delov v zdravilne svrhe. Pojasnjeno je bilo že vprašanje možnosti preliivanja plazme (redkega dela krvi). Akademik Bogomolec je pri svojih poskusih ugotovil, da povzroča prelita kri razen čisto nadomestnega učinka v organizmu pospešeno nastajanje krvi. Zavod je napravil tudi zelo zanimiv poskus z transfuzijo neznatne količine živalske krvi na človeka. Ta metoda se vedno bolj uporablja pri lečenju raznih bolezni, posebno čirov na želodcu in dvanajsterniku.

Zavod je nadalje določil posebno metodo za konserviranje in prevoz v najoddaljene kraje Sovjetske Rusije. Transfuzija krvi je v Rusiji zelo razširjena. V ta namen so ustanovili že 380 posebnih stanic, kjer so napravili lani 72.000 transfuzij. Sovjetski zdravniki si pomagajo s tem pri hudih opeklinah, nalezljivih boleznih, pri nekaterih živčnih psihičnih boleznih, da ne govorimo o primerih velike izgube krvi in različnih oblikah slabokrvnosti. Zdaj dela zavod poskuse glede raznih važnih problemov kakor so boj z veliko izgubo krvi, uporaba krvi takozvanega univerzalnega darovalca, to se pravi možnost preliti kri darovalcu prve skupine v žile bolnikov ostalih treh skupin itd. Zavod proučuje tudi nove metode konserviranja krvi.

Teorija nenadnega napada

Teorija takozvanega nenadnega napada, nepriznane udarca, (Blitzkrieg) je v bistvu zelo stara in za vojaške strokovnjake sama ob sebi uveljavljena. Kajti vojskovedci bi ne računali s tem, da bi nemadnega presenečila in stri sovražnika? Drugi morda računajo s tem, da bo sovražnik premagal počasi, toda zanesljivo. Toda kdo bi ne hotel izvejevati čim hitreje zmage? Teorijo nenadnega napada zagovarjajo zlasti v Nemčiji, kar ima že svojo tradicijo. K. Doderer opozarja na knjigo »Les grands peussances militaires«, staro že 50 let, v kateri je rečeno, da so v Evropi nekatera plemena zlasti Prusi naklonjeni politiki nenadnega napada. Lahko bi omenili tudi Churchillovo »Svetovno krizo«, kjer pravi Churchill: Friedrichove in Bismarčove vojne so pokazale kako strahno hitre in nenadne je na-

padel pruski narod svojega sovražnika in iz tega je Churchill sklepal, da je treba biti vedno pripravljen, da ne pride nepričakovano presenečenje, vedno osredotočen, da te napade sovražnik raztrese, imeti čim močnejše brodograd in na najprimernejših krajih, ob najugodnejših pogojih in ob pravem času.

Ideja nenadnega napada ima svojo zgodovino. Toda ta teorija je mogla v polni meri oživeti šele zadnja leta, ko tehnika omogoča nagel nastop vojske in ko pomagajo vojskovodim izkušnje iz svetovne vojne, ko se je večkrat pokazalo, da je bitka izgubljena tam, kjer ni moglo sovražnika premagati takoj. Če ima država možnost držati se s svojimi rezervami nekaj mesecev, mora prevzeti teorijo nenadnega napada, če hoče imeti le malo upanja na zmago nad sovražnikom. Med nemškimi vojaškimi strokovnjaki pa izgubila ta teorija privrženost, čeprav je nastala v Nemčiji. Nekateri strokovnjaki pravijo, da jo lahko smatramo že za zavrnjeno. To potrjuje tudi praksa. V Španiji se je pokazalo, da se civilno prebivalstvo koncem koncev vsemu privadi. Letalski napadi niso imeli pričakovane učinka na civilno prebivalstvo. Glavno je pa, da računamo s teorijo nenadnega napada tudi so vrtažnik, če se zanaša na njo ta ali ona država.

Odkod ime Nome?

Eno najvažnejših naselbin na Aljaski je mesto Nome. Vsak dan je njen pomen večji, kajti Zedinjene države so sklenile zgraditi na Aljaski in Aleutih najmodernejše utrdbe. Prebivalci mesta Nome so se nenkrat spomnili, da bi bilo dobro dati mestu drugo ime. Zvedeli so namreč, da je dobilo njihovo mesto svoje sedanje ime pomotoma.

Zemljepisec, ki je svojčas prvič pripravil zemljevid Aljaskke, je pozabil kako se imenujejo domačini in prišljenci v to naselbino. Misli je, da se bo spomnil pozneje in zato si je zabeležil na zemljevidu kar Nomen. Zemljepisec je pa prišel tako v tiskarno, kjer je čital stavec Nomen namestu Nomen in tako je dobilo to mesto na Aljaski svoje ime res zgolj pomotoma.

Italija proti samcem

Italija napenja vse sile, da bi povečala število rojstev. Še zdaj so davki, ki jih morajo plačevati samci in samice večji od davkov, ki jih plačujejo družine z otroki. Toda, to še ne zadostuje in italijanska vlada se pripravlja na nove naravnost drakonice ukrepe proti neporočnim državljanom. Ti ukrepi izvirajo iz izkušnje, da se ljudje na kmetih šemijo in množe bolj kakor po mestih. Zato namerava italijanska vlada izdati poseben zakon, po katerem bo v mestih z nad 50.000 prebivalci fantom in dekletom prepovedano bivanje čim dosežejo starost 25 let.

Praktično bi to pomenilo, da bi se moral fant s 25 leti oddolžiti, da se bodisi oženi, ali pa zapusti svoje rojstno mesto in potuje ter si poišče novo eksistenco. Ta ukrep je sicer zelo strog in v naših razmerah težko razumljiv. Ni pa nobenega dvoma, da bo dosegel zahtevni uspeh.

NI NJEGOV SEN
— Ali vas ni sram, da jemljete s seboj na beračenje tudi sina?
Berač: Eh, gospod, to ni moj sin, temveč učenec v beračnem tečaju.

VRAŠJA RAZTRESENOST
Šel pride domov, poljubi svojo ženo in pravi v raztrzanosti: Tako toraj, dušica, zdaj pa morava tudi otati. Vzemti blok, narišuj mi bom nekaj trgovskih pism.

Med mlakeni
Mož kadi cigareto in se smehljaje ženi:
— Dušica, povej mi, ali žuduje zastoroma, če kadim?

— Ti si najobznejši med vsemi zakonitimi možmi, — odgovori žena, — Če ti odkrito povem: dan žuduje zastorom.

— Dobro, — pravi mož, — pa jh ena, da jh žuduje.

Iz Gornje Radgone

— **Osebnost.** Vodja carinskega pododdelka v Gornjem Radgonu g. Radivoj Mojsilović odhaja v petek 16. t. m. na lastno prošnjo na svoje novo službeno mesto v Caribrod. Ves čas svojega dolgoletnega službovanja na naši severni meji pri carinarnici v Gornji Radgoni in Gornjem Radgonu je bil zaradi svoje korektnosti v službi in izven nje splošno priljubljen v vseh krogih. Izven službe se je udeleževal kot član obmejnega sokolskega društva ter v drugih nacionalnih društvih. Želimo mu na novem službenem mestu enake priljubljenosti in mnogo uspeha.

— **Podpora Sokolu.** Občina Gornja Radgona je iz svojega proračuna za leto 1938-39 odobrila tuk. Sokolskemu društvu podporo v znesku 1000 din.

— **Ustanovitev nove gasilske čete v Apački kotlini.** V nedeljo se je vršil v gostilni Kern & Probst v Lutvercih ustanovni občni zbor nove gasilske čete ob navzočnosti doslej 27 prijavljenih rednih in 8 podpornih članov. Po kratkih poročilih, ki sta jih podala sklicatelj g. Simenčič Tomaž in Grand Franc ter kot zastopnik občine Apače Štepec Franc, je bila pri volitvah izvoljena sledeča uprava: predsednik Tomaž Simenčič star., tajnik Tomaž Simenčič ml., blagajnik Breznik Franc, pos. na Plitvici, poveljnik Probst Hinko, kolar v Lutvercih, njegov namestnik Adamič Josip, pos. sin istotam, odborniki: Probst Rupert, krojač v Lutvercih, Režonja Stefan, posestnik istotam, nadzorni odbor Probst Josip in Tašner Anton, oba pos. v Lutvercih.

— **Soferska šola.** Pod okriljem Touringkluba, podružnice v Ljubljani, bo v začetku oktobra ustanovljena v Gornji Radgoni soferska šola, ako se prijavijo vsaj 12 udeležencev. Pri manjšem številu udeležencev bo šola zopet v Murski Soboti skupno za vse. Šola bo trajala 3 tedne ter znaša šolnina za teoretičen in praktičen pouk 1500 dinarjev.

— **Tudi v obmejni Gor. Radgoni bo gradil Bata.** Ob priliki zadnjih velikih proslav osvobodjenja v Gornji Radgoni je član občinske uprave g. Joža Hraštelj kot zastopnik občine v svojem govoru omenil, da je postavitev spomenika radgonskim žrtvam in Maistrovim borcem za leto 1939 zagotovljena. Tozadevni pripravljalni odbor je po nasvetu strokovnjaka določil kot najprimernejši prostor sejmšišni prostor pred faro cerkvi, ki bo popolnoma preurejen. Odstranjeni bodo kostanji, poslopje mežnarje pa bo porušeno. Od glavne ceste bodo vodila navzgor pred cerkev dvojna betonska stopnišča, med stopniščema pa bo stal impozanten spomenik. S preureditvijo bo proleže farne cerkve dobilo popolnoma novo lice, obenem pa bo postal ta prostor kot pravi tržni center našega obmejnega trga. S preureditvijo tega prostora pa so ostala sosedna stavbista v ceni znatno pridobila. Pojavili so se številni reflektanti iz obrtniških krogov za nakup stavbišč v tej bližini. Eno najlepših stavbišč poleg vile dr. Breznika je kupil od mizarskega mojstra Karla Hajsa za tvrdo Bata njegov poslovodja Plavčak Anton. Tvrdo Bata namerava na tem mestu zgraditi takoj spomladi leta 1939 moderno dvonadstropno hišo, v kateri bodo poleg

prostornih modernih prodajnih trgov. Bata tudi komfortna stanovanja za namene. Ta hiša bo stala nasproti stavbišču pred cerkvino sejmšiščem.

— **Nujna potreba po strojih.** Poljskih predpisih. Trg Gornja Radgona je zaradi svoje obmejne lege in gospodarskegaredišča precej prometnejši kraj in zlasti polni polni motornih vozil. Glavne prometne ceste skozi trg so vijugaste in niso priprave za dirke, kakršne privlačijo zlasti številni domači pa tudi tuji vozniki motornih vozil, ki se na tozadevne opozorilne predpisane table v trgu sploh ne ozirajo. Po večini vozijo po 40, 50 km, pa tudi še več skozi trg z nezgodnim ropotom ne glede na to, da ogražajo tudi ves ostali promet. Da je temu tako, pričajo številni karam. boli v tujakšnji okolici, koder vozijo isti motorni vozniki, a mnogo hitreje. Na Spodnjem grisu so nameščeni večina v državnih uradi, kakor sodišče, davčna uprava, poštni urad, carinarnica, notarijat in drugi kjer je uradovanje zaradi nezgodnega ropota nekaterih motornih vozilov pogosto celo ovirano da pa je v nočnih urah kaljen mir, je jasno. Med vozniki pa so v prvi vrsti takdi, ki sploh nimajo potrebne usposobljenosti za svoja vozila, kar je najhujši vzrok preziranjia policijskih predpisov. Potrebna bi bila strožja kontrola.

— **Alarmantne vesti v zvezi z začasno ustavišnim izvozom sadja.** V tujakšnji obmejni krajih je letos po daljšem razdobju sadna letina izredno dobra ter obeta marsikateremu obubožanemu kmetu lep vir dohodkov. Preko tujakšnje obmejne postaje je šlo že nad 120 vagonov ranjih jabolk v sosedno Nemčijo. Zaradi napetega razmerja med Nemčijo in ČSR pa so izvozniki 13. septembra začasno ustavili nadaljnji nakup in izvoz sadja, dokler se v petost v Nemčiji ne polože. Zaradi začasne ustavitve izvoza so se tu včeraj 15. tm. raznesle alarmantne vesti, da je izbruhnila vojna.

Iz Krškega

— **Kakšna bo letošnja letina?** Grozdje v naših krajih uspeva povetno dobro. Že pred tedni je pričelo polagoma rdečiti in zoreti. Če bodo še nadalje lepi solčni dnevi, bo grozdje kaj lahko dozorelo ter bo imelo precej sladkorja. Posebno lepo obeta grozdje v Trški gori in pri Sv. Duhu. enako tudi v Sremcu nad Rajhenburgom. Tudi letina poljskih pridelkov je dokaj zadovoljiva. Lep je zlasti krompir in zelje na Krškem polju. Krompir so pričeli kmetovalci že pospravljati in so z njim prav zadovoljni. Bilo pa bi ga še mnogo več, da ni zgnil zaradi izredno obile moče. Tudi čebula je dobro obrodlila. Cena vinu je še vedno od 5 do 6 din. Kakšna pa bo cena moštu, je težko reči. Verjetno je, da bo ista kakor vinu, če ne še višja, kar sporočamo gostilničarjem, ki prihajajo kupovat cviček v naše kraje.

STAVA

Dva moža sta se zabavala v šotoru v Afriki. — Stavim s teboj za tisočak, da lahko še danes ustrelim leva, če hočem. — Sprejemam stavo — odgovori drugi. — Prvi vzame puško in odide v tiho noč. Čez deset minut pa pomoli lev glavo v šotor in pravi: — Vaš tovariš vam dolguje tisočak.

...dokler ni videla njene tovarišice v Radion beli obleki!

Tudi drugi ljudje gotovo vidijo razloček. Kako neprijetno je to! Da se ji je moglo kaj takega pripetiti pri dolgoletnih skušnjah v pranju! S čim je samo oprana ta obleka, da je tako bleščeča bela?

Sveda z Radionom! Kar z navadnimi pralnimi sredstvi ni mogoče - odpraviti iz tkanine vse najmanj - to napravi Radion s kisikovimi mehurčki. Pri kuhanju pronicajo skozi perilo tako temeljito, da izgine tudi zadnja sled nesnaga. Zaradi tega je z Radionom oprano perilo tako čudovito belo, kakor nobeno drugo perilo; Radion belo.

SCHICHTOV

RADION

NI ČISTEJŠE BELINE OD RADION BELINE

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pisemne odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

LOKAL

za trgovine ali pisarni oddam. Vprašati Kolodvorska ul. 35/I. desno, pri D. ROVSEKU. 2211

DEŽNE PLASČE

balon svila, vetrne suknjice, obleke, perilo itd. si nabavite najboljše in najceneje pri FRESKERJU, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

50 PAR ENTILANJE azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12.

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim stadi korjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebotičniku«.

IZREDNA PRILIKA

Javna dražba hiše, garaž, hleva, vrta itd., Vodnataki trg 4, bo 21. septembra ob devetih, sodišče, soba 16. Ker delni prevzem »knjižb mogoče, potrebno le malo gotovine, poleg kavicje 16.000 Din. Ocenjeno Din 160.000. 2160

KLIŠEJE

ENO VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

INSTRUKTORJI

Brezplačno dam stanovanje z zajtrkom instruktorju, ki bi poučeval dijake za meščansko šolo. Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 2220

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

STAVBIŠČE 2200 METHOV v Mariboru, Tržaška cesta, 5 stavbo, primerno za vsako obrt, proda Oet Andrej, Orošnova 6. 24/M.

DOPISI

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

LOČNEC akademsko naobrazan, s stalnim položajem, želi resnega znanja s samostojno, naobrazno damo do 24 let staro. Pomudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Svobodno življenje«. 2225

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

LEPO OPREMLJENO SOBO zračno in čisto, s posebnim vzhodom, po možnosti z uporabo kopalnice, istem, najraje v višini. Ponudbe pod značko »Stalena« na upravo »Slov. Narod«. 2229

VISOKOSOLCI

Oddam lepo opremljeno zračno sobo dvema gospodoma pri stari šišenski cerkvi tik tramvajске postaje. Vodnikova c. št. 12/I. 2219

SOSTANOVALKO

dijakinja, sprejemam k domači hčerki. Planino in kopalnica na razpolago. Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 2221

SIGUREN USPEH!

Inserirajte v »SLOV. NARODU«

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

KNJIGOVODJA

korespondent za slov., srbohrvatski in nemški jezik, steno- graf in strojepisec z dolgoletno prakso v trgovski pisarni in tudi v odv. pisarnah, želi primernega mesta. Gre tudi na deželo. Ponudbe prosil pod značko »Starejša, izveščana moče«.

2.500 DIN

potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno. Plaite: »ANOS«, Maribor. 3/M.

POUK

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

Strojepisni pouk

(Desetprstni sistem.)

Večerni tečaj, oddelki od 6-9. ure zvečer za začetnike in izveščance, pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zvečer. Največja stroje- pisnica, najrazličnejši pisalni stroji. Pričetek pouka dnevno. Šolnina zelo nizka. Christofor učni zavod, Domobranska cesta 15. Tel. št. direktorja 48-49. 2167

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda« Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5

NAJLEPŠE MODELE

JESENSKIH IN ZIMSKIH PLASČEV, KOSTUMOV IN OBLEK PRINASA DAMSKA KONF. PAULIN, LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL. 1 IN KONGRESNI TRG 6.

GEORGES OHNET:

SERGEJ PANIN

ROMAN

— Včeraj zjutraj pred zajtrkom. Peter Delarue, ki baš dovršuje svoje delo v Alžiru in se namerava za vedno naseliti v Franciji, je prišel po slovo h gospe Desvarennesovi. Ta čas je pa dobila gospa princino pismo. Jela je čitati, naenkrat se je pa ustavila in vzkliznila: — Cayrol in njegova žena sta že dva dni v Nici!

S Petrom sva se začudila glasu, s katerim je izgovorila te besede. Nekaj časa je stala zatopljena v svoje misli, potem se je pa obrnila k Petru, rekoč:

— Ti odpotuješ nocoj v Marseille? Odpeljem se s teboj! Spremil me boš do Nice.

In obrnjena k meni je pripomnila:

— Pripravite svojo prtljago, vzamem vas s seboj.

Med pogovorom sta prišla do pokritega stopnišča vile.

— Nič se ne da pojasniti lažje od tega odhoda, — je dejala gospodična Herzogova. Ko je zvedela, da sta gospod in gospa Cayrolova v Nici s princino, je gospa Desvarennesova še težje občutila svojo zapuščenost v Parizu. Zahotelo se ji je preživeti nekaj trenutkov v rodbini in odpotovala je. Herzog je pazljivo poslušal, kakor da išče zvezo

52

med Cayrolom prihodom in odhodom gospe Desvarennesove.

— Najbolj razveseljevo pri tem je, da je prišel Marechal iz mesta, — je vzkliznil Savinien. — Ah tako, bog mi odpusti grehe, ona dva sta še pri večerji, — je pripomnil in stopil v salon, kamor so se slišali skozi široka vrata zamolkli glasovi in žvenket jedilnega pribora.

— No, pa potakajmo tu: v prijateljski družbi smo, — je dejal Herzog obrnjen k Marechalu, ki mu je odgovoril s hladnim kimanjem.

— Prosim vas, kaj boste pa počeli tu, dragi moj Marechal? — je vprašal Savinien. — Saj boste umrli od dolgega časa.

— Zakaj pa? Enkrat si lahko tudi jaz privoščim malo počitka in razvedrila. Živel bom potrpatno, vi me boste naučili tega, gospod Savinien; to vendar ne more biti težko. Zadoštuje, da bom imel cel telovnik kakor vi, rolo v gumbicah kakor gospod Le Brede, nakodrane lase, kakor gospod du Tremplay in če še udarim na monaško banko...

— Torej ste tudi vi hazardist, kakor vai gospodje? — se je oglasila Zuzana veselo.

— Se svoj živ dan se nisem dotaknil kart.

— Vi bi torej morali imeti ogromno srečo, — je vzkliznilo dekle.

Pristopil je Herzog.

— Ali hočete, da postanem vaš družabnik in vas založim s denarjem? — je vprašal Marechala; — dobilek bi si delila.

— Preveč ste prijazen, — je odgovoril Marechal suho in mu obrnil hrbet.

Nikakor se ni mogel privaditi sladki Herzogovi zaupljivosti. A v bogatašem vedenju je bilo še nekaj, ne da bi prav vedel kaj, kar mu nikakor ni ugajalo. Zdelo se mu je kakor da so na njem sledovi kazenske policije. Nasprotno se je pa za Zuzano zelo zanimal. Mlada, preprosta, živahna in odkrita mladenka mu je bila vseh na prvi pogled. Rad je kramljal z njo in večkrat ji je delal družbo pri gospe Desvarennesovi. Tako se je spletla med njima prijetna vez, ki je pa nikoli ni mogel prenesti na očeta.

Herzog je imel tisto redko lastnost, da se ni čutil nikoli prizadetega, pa naj je slišal karkoli o sebi. Prijel je smeje Saviniena pod roko.

— Ali ste tudi vi opazili, da je princ že več dni nekam čudno resen in zamišljen?

— In ne bilo bi nič čudnega, — je odgovoril Savinien. — Hudo smolo ima naš princ in če bi bila njegova žena, moja dražestna sestrčina, še tako bogata, bo kmalu polom tu, če pojde tako naprej.

Moša sta stopila k oknu.

Zuzana je pa stopila k Marechalu. Bila je zamišljena. Videč prihajati jo in sluteč, kaj mu hoče povedati, je začel Marechal v zadrego, kajti moral bi ji bil lagati, če ni hotel raniti njenega srca s kruto iskrenostjo.

— Gospod Marechal, — je začela, — zakaj ste vedno tako osorni in hladni s svojim očetom?

— Bože moj, gospodična, med menoj in gospodom Herzogom je tako velika razlika. Ostajam v svojih mejah; to je vse.

— Mlado dekle je melanholično zmagalo z glasov

— To ni tisto, kajti vi ste prijazen in celo uslužni kadar ste z menoj...

— Vi ste ženska, najmanjša vljudnost...

— Ne, moj oče je vam moral storiti nekaj žalega gotovo brez slabega namena, ker je dobrega srca. Vprašala sem ga, kako je s tem, pa menda ni imel pojma, o čem govorim. Smatra vas za polnovrednega moža in bil bi srečen, če bi vas videl na mestu, ki bi bolj odgovarjalo vašim sposobnostim. Ali veste, da ustanavlja gospod Cayrol z mojim očetom ogromno podjetje?

— Credit European?

— Da, imela bosta pisarne v vseh velikih trgovskih središčih Evrope. Ali bi hoteli prevzeti ravnateljsko mesto v eni teh pisarn?

— Jaz, gospodična? — je vzkliznil Marechal začudeno in se v duhu vprašal, kakšne račune more imeti Herzog pri tem, da bi ga izvalil od gospe Desvarennesove.

— Podjetje je ogromno, — je nadaljevala Zuzana, — tako, da me je včasih kar strah. Kaj je res nujno potrebno, da je človek tako bogat? Jaz bi želela, da bi moj oče končno že opustil te velike spekulacije, ki se jih loteva kar na slepo srečo. Jaz sem kaj preprosta in v dnu duše nosim plaha nagnjenja navadne meščanke. To veliko obvladovanje kapitala me navdaja s strahom. Oče pravi, da hoče nakupiti neizmerno premoženje. Vse, kar započne, stori zame, to vem. In zaman mu to brani. Zdi se mi, da se spušta v velike nevarnosti. In baš to me je napotilo k vam. Zelo sem zaupljiva in mislim, da bi se naselila sneta pri nas, če bi delali s nami vi.

Potrebno obutev

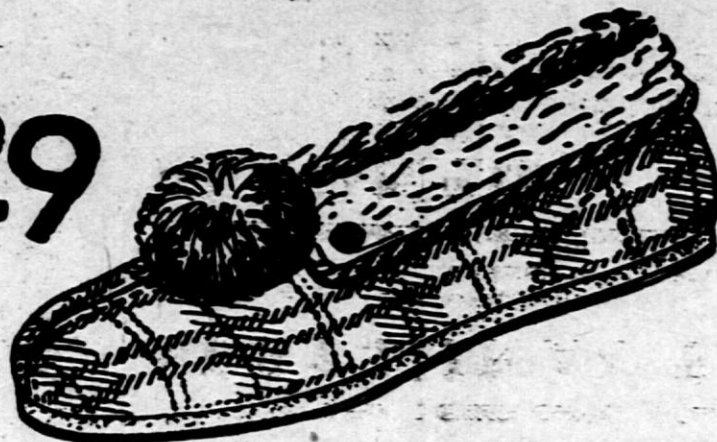
kupujte zdaj!

19

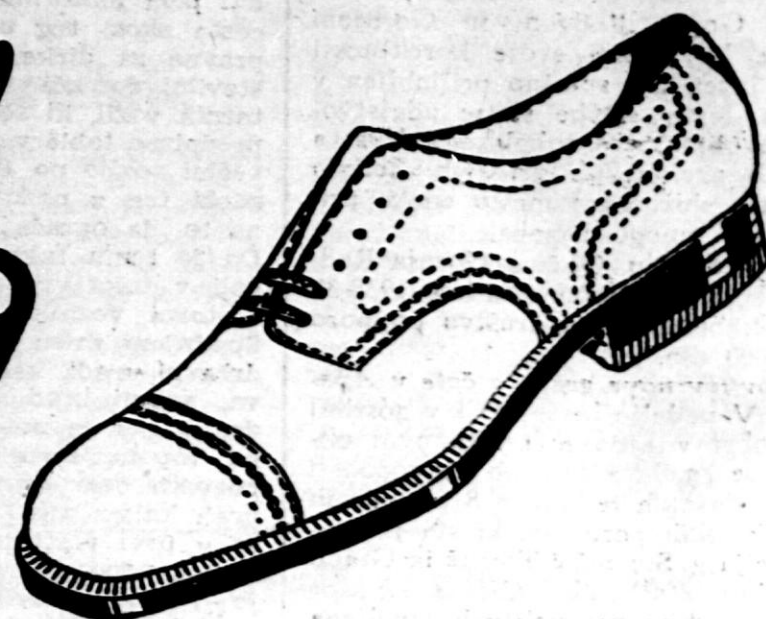
45322-646
Gumijasti otroški čevlji, praktični za solo-
obvezne otroke, ki hodijo daleč v šolo, za telovadbo
v šoli, pa tudi izven nje. Podloženi so s toplo
flanasto podlogo.

29

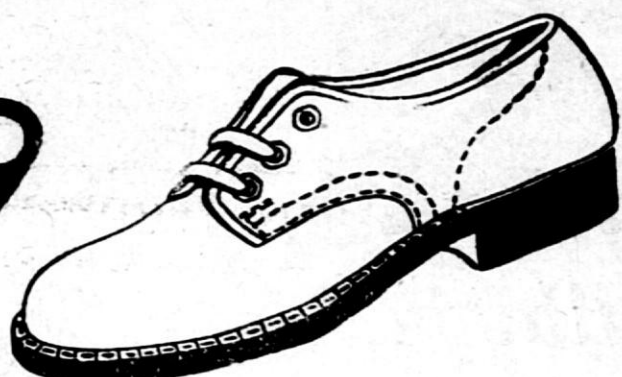
7225-44
Lahke in udobne copate iz finega filca z lahkim
usnjanim podplatom in filcistim medpodplatom.

99

5927-64627
Elegantni moški polčevlji štirioglate oblike, izde-
lan iz dobrega telečjega boksa z usnjanim pod-
platom.

39

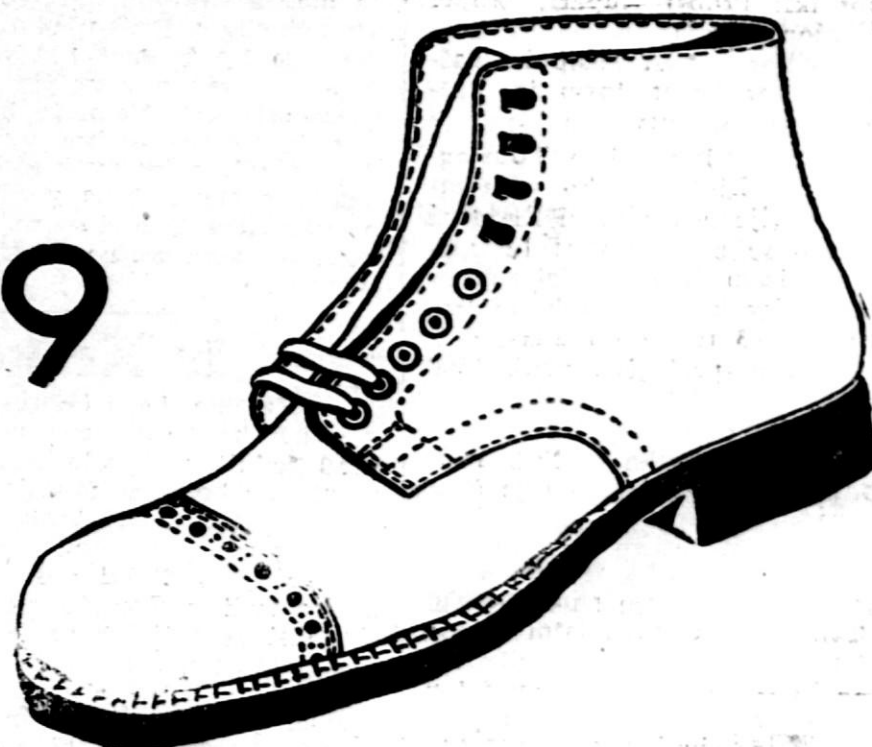
8222-48809
Čevlji iz močnega usnja z neraztrgljivim gumi-
jastim podplatom. Najprikladnejši za razposajene
otroke za šolo in igro.

29

38325-611
Ženski gumijasti čevlji, izdelani iz p.vovrstnega
lakiranega gumijsa. Za dež in blato odlični.

99

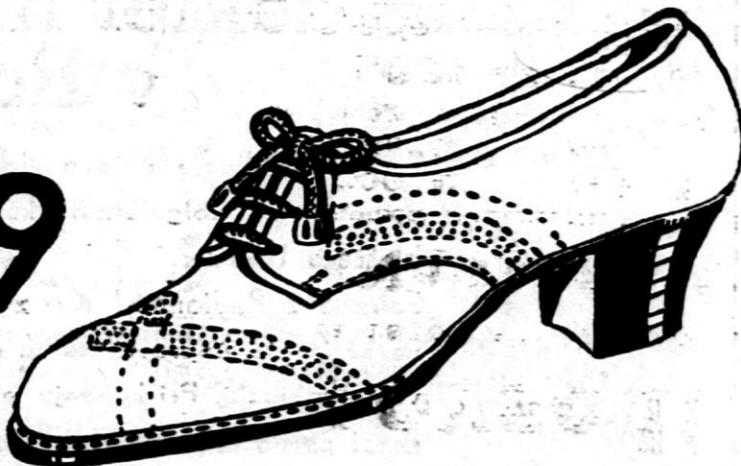
3967-68822
Moškim za štrpce priporočamo čevlji iz močnega
boksa z elastičnim gumijastim podplatom.

39

3762-68801
Visoki čevlji iz trpežnega kravjega usnja z
neraztrgljivim in neoporečljivim gumijastim pod-
platom. Neobhodno potrebni za šoloobvezne otroke,
ki hodijo po dežju, blatu in snegu. Od 31 do 34
Din 39.—, od 35 do 38 Din 49.—.

79

2925-64648
Finl čevlji na zadrgo. Pristojajo kostumu.
Posebno prikladni za izprehod.

Rata

Iz Celja

—c Letalski miting. Danes popoldne bo-
do začela prihajati v Celje letala, ki bodo
sodelovala jutri pri velikem letalskem mi-
tingu celjskega Aerokluba na letališču v
Levcu pri Celju. Dravi ob osmih se bo pri-
šel koncert na balkonu iluminiranega mest-
nega načelstva. Jutri točno ob 14. bo na
letališču v Levcu blagoslovitev in krst 2
brezmotornih letal, ki sta bili zgrajeni v
Celju. Takoj nato se bo pričel letalski mi-
ting. Najprej bodo izvršili člani celjske ja-
dralne skupine nekaj avtovlekov s celjski-
mi jadrnimi letali. Nato bo avtovlek vi-
sokozmožnega jadrnega letala, s katerim
bo g. Raznožnik iz Ljubljane izvajal akro-
bacije. Sledile bodo akrobacije civilnega in
nato vojaškega lovškega letala. Akrobacije
s lovskim letalom bo izvajal znani pilot
lovce in akrobat kapetan g. Djal. Nato bo
izvedel sloviti skakač g. Svetislav Šajic iz
Beograda skok s padalom. Sledilo bo sku-
pinski letenje in prestrojevanje bombnih
letal. Kratko nato bodo priletela bombna
letala ponovno na letališče in bombardira-
la improvizirano naselje. Izpred celjskega
kolodvora bodo vozili avtobusi na letali-
šče. Promet po državni cesti bo v času mi-
tinga omejen. Ves spored bodo lahko vi-
deli samo oni, ki bodo na letališču. Za le-
talski miting vlada v Celju ter v bližnji in
daljni okolici izredno zanimanje. Danes po-
poldne ter jutri dopoldne in popoldne bo-
do poleteli občinstva nad Celjem in okolico.

Jutri velik aeromiting. Na letališču Levec vozi avtobus. Začetek ob 14. uri.

—c Pester sportni spored. V okviru sport-
nega dne SK Olimpa bo v nedeljo 18. t. m.
ob 9. dopoldne v dvorani gostilne »Jugo-
slovane« v Gaberju medklubski table-teniški
turnir, na Olimpijcem igrišču v Gaberju
pa bo ob 10. lahkoletski troboj v skokih
in metih, ob 13.30 prvenstvena nogometna
tekma med mladina SK Olimpa in SK
Jugoslavije, ob 14.30 oldboyska tekma med
SK Celjem in SK Olimpijcem, ob 16. pa se
bo pričela zanimiva podsestvena prvenstv.
tekma med SK Olimpijcem in SK Jugoslavi-
jo. Izven sportnega dne bo ob 10.30 na
igrišču pri »Skalni kletki« prijateljska no-
gometna tekma med SK Laškimi in Atleti-
ki, ob 9. pa bo predtekma mladini obeh
klubov.

—c Celjani! Letos 13. septembra je po-
teklo 30 let, odkar so Nemci v Ptuj na-
padli udeležence skupščine Družbe sv. Ci-
rila in Metoda. Nemška drhal je hotela
pod zaščito tedanjih oblastnikov s silo pre-
prečiti narodno zavedni šolski družbi, da
poda obračun storjenega in smernice bodo-
čega dela v težki borbi, da bi se slovenski
otrok učil v materinem jeziku. Kot odgo-
vor na to nezastavljeno izzivanje renegatov
v Ptuj se je dvignila 20. septembra 1908
vsa narodna Ljubljana, da pokaže priprav-

ljenost braniti našo pravico na naši zem-
lji. Avstrijske oblasti pa so poslane na uli-
co nemško soldatesko, da zatire narodno
zavednost in pritisne slovenskega človeka zo-
pet ob tla. Padli so strelji, izkravala sta
mrčevnja Lurde in Adarjač.

V spomin na žrtvi septembrskih dogodkov
in v oživitve naukov, ki jih črpamo iz
njih, bo priredila Starešinska organizacija
»Sloga« v Celju v torek 20. t. m. ob 20. v
veliki dvorani Narodnega doma komemora-
cijo. Vabimo narodno zavedno občinstvo,
da se udeleži te spominke svečanosti v
čim večjem številu.

—c Teden Rdečega križa bo od nedelje
18. t. m. do vsehote sobote 24. t. m. Darujte
v tem tednu za Rdeči križ. Ne odklanjajte
nabiralk in nabiralcev, ki bodo nabirali pri-
spevke od hiše do hiše.

—c Glede gradnje justične palače v Ce-
lju je sporočilo ministristvo pravde mestni
občini celjski, da je določilo v to svrhu
zaenkrat 5.000.000 din. S tem pa seveda še
ni rečeno, da je ta znesek tudi povsem za-
gotovljen.

—c Občinska akcija za gradnjo stano-
vanjskih hiš je zastala, ker so pogoji Pokoj-
ninskega zavoda za zadavno gradbeno po-
sojilo pretežki. Občina bo zato evetovala
interesentom, naj se glede posojila sami
obrnejo na Pokojninski zavod ali pa na kak
celjski denarni zavod.

—c Razširjenje električnega omrežja. Me-
stna elektrarna bo s prispevki interesen-
tov in lastnimi sredstvi napeljala elektri-
čni vod k 15 posestnikom na Ostrožnem,
k posestnikom za vilo »Fortuna« na Sp.
Hudinji ter nekaterim posestnikom v Za-
vodni tiki ob občinski meji.

—c V članstvo mestne občine je mestni
svet s snoči sprejel orožniškega narednika v
p. Josipa Goriupca, narednika vodnika v p.
Jakoba Krićenbaherja, trgovskega pomoč-
nika Franca Sormana, železniškega usluž-
benca Franca Jeršca, zlatarskega pomočni-
ka Viktorja Kodreča in mestnega uslužben-
ca Alojza Dravina.

—c Iz mestne službe. Občina je namesti-
la magistratnega komisarja g. Viljema Ko-
rena pragmatično in sistemizirala mesto
konceptnega uradnika pri predstojništvu
mestne policije g. Ivana Velkavirha. V me-
stnem kopališču v novem Delavčevem do-
mu je nameščena kot blaginjska Klara
Planteu, kot strojnik pa je nameščen Vik-
tor Cajhen. Občina je zvišala mesne vsemu
delavstvu mestne elektrarne.

—c Izpiti vozačev motornih vozil za kan-
didate iz celjskega, gornjegrajskega in
šmarnskega sresa bodo v Celju v četrtek 6.
oktobra ob pol 9. dopoldne. Zadevne pro-
snje je treba čim prej vložiti na sreskem
načelnstvu v Celju.

—c Nočno lekarniško službo ima od so-
bote 17. t. m. do vsehote petka 23. t. m.
lekarna »Pri križu« na Kralja Petra cesti.
—c Opeklinam je podlegel. Na Vrheh
pri Teharju se je dveletni delavec sinček
Ivan Romih 2. t. m. doma potil s kropom
in se hudo opeknil po levi strani telesa.

Na obroke dobite povsod!

Za isto ceno kot proti gotovini pa le pri

ANASTAS PAVLOVIĆ,
največje manufakturne skladišče v Jugoslaviji.
BEOGRAD — ZAGREB — LJUBLJANA.

Ustanovljeno 1. 1844.

Oglejte si našo zalogo v Gajevi ul. 5, pasaja »Nebotičnika«!

ALOJZ ŠETIČ, komis. trg.

Zapomnite si!

Najugodnejši nakup manufakture

na obroke!

Vedno najnovejši vzorci! Ogromna izbira!
Obrišite se tozadevno na našo pisarno

NARODNI MAGACIN, Sv. Petra c. 27-1.

Otroški vozički,
najnovejših
modelov

Dvokolena,
motorji,
trilski

Šivalni
stroji
pogonljivi

PO SELO NEKI CENI — CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEL

LJUBLJANA, Karlovaška cesta 4 — Podružnica MARIBOR,
Aleksandrova cesta 26

NAZNANILO.

Cenji občinstvu vijučno javljam, da sam otvorila
gostilno na Poljanaki cesti 55. Točila bom prvo-
vrstna štajerska, dolenska in dalmatinska vina.
Mrzla in gorika jedila vedno na razpolago.

Se priporoča

Marica Blažič

GOSTILNO

ali pension, dobro obiskano, z
več sobami in vsem inventarjem
dam takoj v najem ali prodam.
Jožef Bedlek, Sv. Neža pri Tr-
biču, pošta Krško, Gorenjsko.

ZNANJA SELIM
z resnim boljšim gospodom, ki
ima veselje do gostilne in trgo-
vine s kapitalom do Din 100.000
Ponudbe na upravo »Slov. Na-
roda« pod »Stotisoč«.

NA LASTNI KOLI
se je že maraško prepričal, da
Avbelj v kopališču Okrožnega
urada v Ljubljani zares odlično
pedikira.

12-13!

„OLLA“

GUMI

Do 31. decembra 1938. v vsaki
gostilni zavetki 1. tucata za isto
ceno vložnih 13 komadov OLLA,
torej 1 KOMAD VEC. Kupujte sa-
mo zavitke po 1 tucat, ker imate o-
beto garancijo in velik prihranek.

Nabavite si zdaj

BOSCH

specijalne reflektorje
ZA ZAVOJE IN PROTI MEGLI

Generalno zastopstvo:

**Jugoslavensko industrijsko
i trgovačko d. d.**

ZAGREB, Gundulićeva 17. Telefoni: 22-652, 22-651

Bosch-postrežba Ljubljana:

Kraljič Jože, Gosposvetska cesta 1

Bosch-postrežba Maribor:

Alfred Marini, Tržaška cesta 16